

II. kongres Ljudske fronte Jugoslavije se je začel

Kongres je otvoril generalni sekretar LF Jugoslavije Sreten Žujović. Izvoljeno je bilo delovno predsedstvo, nato so pozdravili kongres predstavniki Jugoslovanske armade, predstavniki množičnih organizacij Ljudske fronte in delegacij tujih držav

Beograd, 26. septembra. (Tanjug.) Danes popoldne je bil v veliki dvorani Kolarčeve ljudske univerze slovesno odprt II. kongres Ljudske fronte Jugoslavije. Na čast kongresa je bil Beograd slovesno okrašen z zveznimi in republiškimi zastavami, gesli in slikami visokih državnih voditeljev.

V teku večerajšnjega dne in danes popoldne so prihajali v Beograd delegati za kongres iz vseh krajev naše države. V Beograd so prispeli predstavniki ljudstva priključnih krajev Istre in Slovenskega Primorja. Prav tako so prispeli tudi delegati demokratičnih organizacij narodov prijateljskih držav.

Velika dvorana Kolarčeve ljudske univerze je bila slovesno okrašena z zveznimi in republiškimi zastavami ter svetilnicami. Na pročelju dvorane je veliko geslo »Živela Ljudska fronta — graditeljica srečne bodočnosti narodov Jugoslavije!«

Številni delegati so pričakovali z veliko pozornostjo prihod članov izvršnega odbora Ljudske fronte Jugoslavije in delegatov tujih držav.

Otvoritev II. kongresa Ljudske fronte so se udeležili poleg delegatov iz vseh krajev naše države tudi člani Prezidija Ljudske skupščine FLRJ s predsednikom Prezidija Ivanom Ribarjem na čelu, člani zvezne vlade in republiških vlad, predstavniki Jugoslovanske armade, Ljudske mladine in Antifašistične fronte žen.

Slovesni otvoritvi kongresa so prisostvovali tudi delegacije Sovjetske zveze, Poljske, Češkoslovaške, Francije, Bolgarije, Albanije, Grčije, Rumunije, Madžarske, Slovenske Koroške in Svobodnega tržaškega ozemlja.

Prihod članov izvršnega odbora Ljudske fronte Jugoslavije so vsi navzoči pozdravili stoje in z dolgotrajnim plaskanjem. Prisrčno in toplo pozdravljeni

Govor predsednika GOESJ D. Salaja

»V imenu Enotnih sindikatov in v imenu stotisočev delavcev in nameščenec, inženirjev, tehnikov, udarnikov in novatorjev, izročam udeležencem I. kongresa Ljudske fronte Jugoslavije plamenčete in borbeno pozdrave.

I. kongres Ljudske fronte Jugoslavije je postavil pred delavskih razred, delovne kmete in ljudsko inteligenco zelo važne in zamotane naloge. Potrebno je bilo čimprej pozdraviti težke rane, ki so jih fašistični okupatorji in domači izdajalci med osvobodilno vojno prizadejali našemu narodnemu gospodarstvu. Potrebno je bilo, da se s hitro in intenzivno obnovo in izgraditvijo države ustvarijo pogoji za popolno likvidacijo naše podedovane tehnične in kulturne zaostalosti.

Pred Enotne sindikate kot organizacijo delavskega razreda v Ljudski fronti Jugoslavije je postavljena velika naloga, da mobilizira delavski razred in delovno inteligenco k izpolnjevanju nalog, ki jih je postavil pred široko ljudsko množico I. kongres Ljudske fronte Jugoslavije. Potrebno bi bilo mobilizirati delavski razred s pomočjo tekmovalnosti, udarništa in novatorstva za široko delovno iniciativno in aktivnost, razvijati delovni elan in poštenost pri delu in dvigati razredno zavest širokih množic delovnih ljudi.

V dobi med I. in II. kongresom Ljudske fronte Jugoslavije so Enotni sindikati pod vodstvom inspiratorja in organizatorja vseh naših zmag, Komunistične partije Jugoslavije in tovariša Tita, dosegli pri svojem delu znatne uspehe. Na organizacijskem polju so uvrstili svoje organizacije ter jih z vsakim dnem usposabljaljo za izpolnitev nalog, ki jih postavlja pred delavski razred Titov petletni plan. Stevilčno stanje članstva Enotnih sindikatov je naraslo v tem razdobju za 50 odstotkov. Danes šteje okrog enega milijona članov.

Po prizadevanju in naporih delavskega razreda so bili doseženi na gospodarskem polju znatni uspehi. Produktivnost dela po letu 1946 se je dvignila v primeri z letom 1945 v osnovnih proizvodnih panogah za 23,80 odstotkov. Proizvajalni stroški so bili zmanjšani povprečno za 23,21 odstotkov. Prihranek v surovinah, potrošnega materiala in pogonskega goriva je bil ustvarjen povprečno za 19,8 odstotkov. Kvaliteta proizvoda je bila izboljšana povprečno za 20,18 odstotkov. V letu 1947, prvim letu planskega gospodarstva, se razvita tudi stalen porast v produktivnosti dela.

Nedavno objavljeno poročilo zvezne planske komisije o izvršitvi plana v prvem polletju našega prvega leta planskega gospodarstva očitno dokazuje, da so dosegli delovni kolektivi v podjetjih in ostalih gospodarskih enotah vidne uspehe v borbi za izvršitev nalog, predvidenih v načrtu.

V prvih borbenih vrstah za plan

so bili tudi delegati tujih držav. Ob 15.45 je prišel v dvorano predsednik zvezne vlade in predsednik Ljudske fronte Jugoslavije maršal Jugoslavije Josip Broz Tito. Burne ovacije voditelju naših narodov so trajale nekaj minut.

II. kongres je otvoril generalni sekretar Ljudske fronte Jugoslavije Sreten Žujović. (Govor objavimo jutri.)

Nato je minister Žujović predložil delovno predsedstvo kongresa, ki ga tvorijo: Moša Pijade, Franjo Gaži, Josip Vidmar, Avdo Humo, Dimitar Vlahov, Miloš Rašević, Djuro Salaj, Spasenija-Cana Babović, Rato Dugonjić, Svetozar Vukmanović-Tempo, Marjan Stilinović, Sreten Žujović, Dušan Grk, generalmajor Vojislav Gorković, Miloš Moskovljević, Mita Temenugov, Spasa Dragić, Pavle Auda. Delovno predsedstvo je bilo izvoljeno soglasno.

Generalni sekretar Žujović je predlagal za zapisničarje Nino Rupčić, Mito Miljković, Franca Kimovca; za člane verifikacijskega odbora pa Jovana Veselinova, Stanka Škareja, Alberta Jakopiča, Cvjetina Mijatovića, Nikolo Minčeva in Veljka Zekovića. — Tudi volitve zapisničarjev in članov verifikacijskega odbora so bile soglasne.

Ko so člani delovnega predsedstva zasedli svoja mesta, je pozdravil v imenu Jugoslovanske armade kongres Svetozar Vukmanović-Tempo. (Govor objavimo jutri.)

Nato so kongres pozdravili Djuro Salaj, Vanda Novosel, Rato Dugonjić in voditelji inozemskih delegacij — Konstantin Simonov (ZSSR), Florimond Bonthe (Francija), Jan Rabanowski (Poljska), Zdenek Nejedlý (Češkoslovaška), Ivan Tasov (Bolgarija), Hysni Kapo (Albanija), Georgi Vasilicu (Rumunija), Gyula Kalay (Madžarska) in Peter Kokalis (v imenu grškega odporniškega gibanja).

24.635 udarnikov, novatorjev in racionalizatorjev, ki so mnogo prispevali za napredek proizvodnje v svojih podjetjih in proizvodnih panogah. Od udarnikov, novatorjev in racionalizatorjev odpade 22 odstotkov na ženske, kar brez dvoma priča o aktivni udeležbi žensk-delavk v borbi za izvršitev plana.

Po delnih podatkih, zbranih po naših sindikalnih organizacijah, so predložili samo v prvem polletju tega leta delavci in tehničarji v podjetjih 26.835 novatorskih in racionalizatorskih predlogov, od katerih je bilo sprejetih 20.212 ali okrog 80 odstotkov. To je našemu gospodarstvu brez dvoma zelo koristilo, državni akumulaciji pa prineslo znatne dohodeke. Ta dejstva govore o neizčrpnosti ustvarjalni sili širokih delavskih množic.

Vzporedno z borbo, ki jo so vodili v proizvodnji za povečanje produktivnosti dela ter za hitrejši tempo razvoja gospodarskih sil, so bili Enotni sindikati aktivni tudi na polju dvigovanja materialnega in kulturnega položaja delavskega razreda. Po svojih aktivnih vodilnih sindikati vsakdanjo skrb za izboljšanje delovnih pogojev delavcev in njihovega pravičnega nagajevanja, za boljše tehnične zaščitne ukrepe, izboljšanje zdravstvene in higienske službe v podjetjih in ustanovah in za pravilno preskrbo delavcev z življenjskimi potrebščinami. Enotni sindikati se morajo zahvaliti vsestranski pomoči naše ljudske vlade, da so že leta 1946 poslali v sindikalne delavske počitnice domove na letni dopust 3.578 delavcev in nameščenec, letos pa zaključno do 1. septembra 15.406 delavcev in nameščenec.

Odloki naše ljudske vlade o ugodnostih na železnicih in v državnih hotelih za sindikalno organizirane delavce in nameščenice ter člane njihovih družin je omogočil desetstisočim delavcem in nameščenecem prvokrat v svojem življenju preživeti lepe in ugodne počitnice.

Enotni sindikati so na ideološko-političnem in kulturnem dvigu širokih delovnih množic dosegli precej dobre uspehe. V tej relativno kratki dobi je bila zgrajena cela mreža kulturno umetniških skupin in društev: 768 domov kulture, delavskih klubov in rdečih kotičkov s 778 sindikalnimi knjižnicami, 403 sindikalnimi kulturno-umetniškimi društvi, nad 1000 dramskih, pevskih, folklornih in drugih kulturno umetniških sekcij. Organizirani so bili sindikalni tečaji tako pri Glavnem odboru kakor tudi pri glavnih odborih Enotnih sindikatov Ljudskih republik, v katerih je bilo do zdaj usposobljenih okrog 900 sindikalnih funkcionarjev. V več mestih in krajih so bili organizirani večerni sindikalni tečaji, pri osnovnih sindikalnih organizacijah pa sindikalni krožki, na katerih proučujejo gradivo iz narodno-

osvobodilne borbe in marksistično leninistična dela.

Samo v 13. industrijskih zvezah je 2.600 takih krožkov in 6000 čitalniških skupin. Sindikalne organizacije vodijo vztrajno borbo proti nepismenosti v vrstah delavcev, čeprav ni bilo napravljeno toliko, kolikor bi morali pričakovati.

Sindikalne podružnice so v zadnjem času razvile precejšnjo delavnost, da bi postala sport in fizikultura množična. V naši državi je danes 425 fizikalnih društev s 1240 podružnicami. Če upoštevamo, da jih je bilo v stari Jugoslaviji samo 44 in to samo nogometnih, tedaj bom šele videli, kaj pomeni ljudska država in svobodno sindikalno gibanje za delavski razred. Sindikati so najbolj aktivno sodelovali tudi pri raznih frontovskih akcijah. Tako je n. pr. mestni sindikalni svet v Zagrebu prispeval samo za gradnjo avtostrade 132 delovnih brigad, od katerih je bilo 25 proglašanih za udarne.

Na stotine delovnih ekip so poslale sindikalne organizacije v vasi, da pomagajo kmetom pri obnovi njihovih gospodarstev in da jim pomagajo organizirati kulturno-prosvetno delo.

Te akcije so mnogo prispevale k utrjevanju zveze delavcev in delovnih kmetov ter bratstva in enotnosti naših narodov. Samo mestni sindikalni svet v Beogradu je organiziral v letu 1946 poleg posameznih kolektivov 77 delovnih ekip, ki so napravile 470 obiskov na vasi in pomagale kmetom pri popravljanju orodja in pri drugih delih.

Vsi ti rezultati, doseženi z naporom in prizadevanjem delavskega razreda, so prispevali v veliki meri k ustvaritvi boljših življenjskih pogojev vseh delovnih ljudi naše države.

Ni dvoma, da so kljub dobrim uspehom, ki so jih dosegli sindikati od I. kongresa do danes, še vedno napake in pomanjkljivosti pri delu sindikalnih organizacij, vendar se le — te vsak dan — z vztrajnim delom uspešno odpravljajo.

II. kongresu Ljudske fronte Jugoslavije in tovarišu Titu obljubljam v

V imenu Ljudske mladine Jugoslavije je kongres pozdravil Rato Dugonjić

»Tovariši in tovarišice! Pozdravljam II. kongres Ljudske fronte v imenu Ljudske mladine Jugoslavije.

Po vsej naši državi spremlja mladina z veliko pozornostjo, zanimanjem in pričakovanjem delo II. kongresa Ljudske fronte Jugoslavije. Zanimanje izvira iz tega, ker se mladina zaveda, da bo dal kongres nov zamah razvoju Ljudske fronte, da bo po njem čutili še širšo aktivnost pri graditvi naše države, da je kongres eden izmed dogodkov, ki gibljejo našo zgodovino naprej.

Za ta kongres se je mladina dolgo pripravljala. Pripravljala se je že od I. kongresa, izvajajoč program Ljudske fronte, izvršujoč naloge, ki so ji bile dane. Mislim, da ne bo neskrbnost, če rečem, da so uspehi, ki jih je dosegla naša mladina v minulih dveh letih, dovolj veliki. Ne bom govoril o aktivnosti mladine v delavnici, šolah, na vasi, o raznih delovnih akcijah — progah, kanalih, cestah, tovarnah in drugih objektih, ki jih mladina gradi s prostovoljnimi delom, o kulturni in fizikalni aktivnosti mladine itd. Aktivnost mladine bo obravnavana v diskusiji in referatih. Mislim, da je treba tukaj posebej poudariti en uspeh, ki ga je mladina dosegla od I. kongresa Fronte — uresničitev popolne enotnosti naše mladine v Ljudski mladini. To dejstvo, da je mladina utrdila svojo enotnost z uresničitvijo enotne mladinske organizacije po programu Ljudske fronte, je omogočilo tako živo in široko aktivnost mladine pri graditvi naše države, omogočilo je popolno demokratično vzgojo naše mladine in pripomoglo, da se je Ljudska mladina utrdila kot ena vodilnih mladinskih organizacij na svetu v borbi za mir in medsebojno sodelovanje demokratične mladine različnih držav. Ikrtati pomeni ta dosežena enotnost prispevek k utrjevanju monolitnosti Ljudske fronte, katere sestavni del je mladina.

FLRJ je ustvarila za mladino novo življenje. Od I. kongresa Ljudske fronte je naša država ustvarila celo vrsto novih možnosti za delo in učenje. Vsak dan nastajajo nove in nove institucije, ki skrbijo za mladino. Vendar se pa naša ljudska demokracija ni omejila samo na to. Pri nas ima mladina vse možnosti sodelovati tudi v političnem življenju, v Jugoslaviji je

imeni GO Enotnih sindikatov in tudi v imenu vsega članstva Enotnih sindikatov Jugoslavije ter v imenu vsega delavskega razreda in delovne inteligence, da bo delavski razred naše države napravil vse, da preskrbi našo državo z zadostno količino premoga in rud, kmetijskimi stroji in orodjem, gradbenim materialom, tekstilijami in obutvijo, življenjskimi potrebščinami in z drugimi proizvodi, ki so potrebni naši industriji in našim narodom.

Obljubljam, da bodo Enotni sindikati napravili vse, da postane udarnostno lastnost vseh delavcev pri delu, da bodo razvili novatorstvo v množično gibanje delavcev, da bodo ustvarili in izvajali bitko za Titov petletni plan v interesu srečne bodočnosti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi naše države, v interesu neodvisnosti naše domovine.

Delavski razred je dosegel z osvobodilno vojno in borbo za gospodarsko izgraditev države velikanske politične, gospodarske in kulturne pridobitve, takšne, kakršnih ni, razen v ZSSR, v nobeni drugi državi na svetu. Naš delavski razred in delovna inteligence, ki se zaveda teh velikih pridobitev, boša še nadalje v prvih vrstah borbe za izpolnitev petletnega plana, za socializem. Vodila boša nepomirljivo borbo proti vsem sovražnikom FLRJ, imperializmu in njihovim slugam v državi, ki poskušajo z vsemi silami motiti in zavirati mirni razvoj ter izgraditev boljše življenja v naši državi.

Delavski razred naše države se bo zavzemal za mednarodno solidarnost proletariata in demokratičnih sil vsega sveta in bo stal trdno na braniku mirne, ljudske politike naše vlade in tovariša Tita, v borbi za ohranitev mira, a proti imperialističnim vojnim hujskačem, ki pripravljajo nov vojni pokol, težej za svetovno nadoblast.

Živel II. kongres Ljudske fronte Jugoslavije!

Živel naš voditelj in učitelj, organizator petletnega plana, izgraditve srečne bodočnosti narodov Jugoslavije tov. Tito!

jasno videti, kako ljudska demokracija z delom vzgaja mladince od njihove najzgodnejše mladosti, da bi se naučili upravljati v svoji lastni hiši, ki je s krvjo sto tisoč padlih borcev postala svobodna, vzgaja jih v dejstvu, da je v Jugoslaviji zrasla in se vzgojila po programu Ljudske fronte nova mlada generacija, ki ve, kaj hoče, zavedajoč se svobode in moči svoje domovine, zavedajoč se težav, ki jih je treba premagati, da bi našo državo zgradili, zavedajoč se tudi moči svojega ljudstva in svoje lastne moči.

Razumljivo je, da se je na teh temeljih lahko tudi razvil tako goreč ent patriotizem, čaka na orožjem v roki, na bojnih poljanah, danes pa ga v miru kaže s svojo nesebično in poletno poštenostjo pri graditvi države. Ikrtati mladina pozorno spremlja delo vseh tistih, ki delajo, bodisi v državi, bodisi v inozemstvu, neke poizkuse, naperjene proti novi Jugoslaviji, naperjene proti miru na svetu. Na vsak poizkus, naperjen proti naši svobodi in narodni neodvisnosti, pa zna in bo znala odgovoriti kot en človek.

Naša mladina ima svetlo tradicijo, tradicijo še iz predvojne dobe, ki jo je skozi osvobodilno vojno obdržala do današnjega dne —, da je prva v bojnih vrstah. Naša mladina tudi danes ko je puška zaprta, čaka na sklepe II. kongresa Ljudske fronte, da bi se znova s svojo silo vrgla na njihovo izpolnjevanje, da bi v njihovo izvrševanje vnesla ves žar svoje mladosti. Delo, ki ga je Ljudska fronta doslej izvršila in ki ga danes izvršuje, je veličastno in mladina se zaveda njegove veličine. To bo do konca uničilo sledove starega, sledove zaostalosti, teme in nevednosti in ustvarilo novo življenje, blaginjo za vse delovne ljudi naše države. Zato pa Ljudska mladina vzkliká z vsem ljudstvom:

Naj živi II. kongres Ljudske fronte!

Naj živi Ljudska fronta s Komunistično partijo Jugoslavije na čelu, nosilka borbe za novo življenje!

Naj živi maršal Tito, organizator in voditelj Ljudske fronte!

POZDRAVNI GOVOR SEKRETARKE GO AFZ VANDE NOVOSEL

»V imenu Antifašistične fronte žena Jugoslavije pozdravljam II. kongres Ljudske fronte!

Ko pozdravljam Ljudsko fronto, pozdravljam nosilca boja naših narodov za osvoboditev fašističnega jarma, čuvarja slavni pridobitev narodno-osvobodilnega boja, graditelja nove države in srečnejšega življenja naših narodov.

Pot, ki jo je pokazala Ljudska fronta, je edino pravilna pot. To so naše žene uvidele in danes, v času II. kongresa Fronte, so se množično vključile v njene vrste ponosne, da lahko rečejo, da so članice Fronte. Žene sodelujejo pri izvrševanju vseh nalog, ki jih postavlja pred nje v obnovi in izgradnji države Fronte. Inicijativnost in praktični duh žena najdeti tudi v najoddaljenejši vasi na način, kako bi bilo mogoče pomagati vsaj z eno akcijo svoji domovini v prvem letu njenega petletnega plana. Delavke v tovarnah in na gradbah, udarnice, kmetice na polju, traktoristke, tisoči žena na prostovoljnih delih, žene, ki skrbijo za otroke padlih borcev in za vse naše otroke ter pri delu v prosveti, dajejo danes svoji državi na milijone delovnih ur in materialnih sredstev v stotilijonski vrednosti. Ob vstopu v politično življenje države so zabeležile žene velike uspehe. Tiste žene, ki so se ukvarjale pred vojno po velikanski večini samo s svojim domom, sodelujejo danes pri reševanju vseh vprašanj izgradnje naše države. Ni dela in gradilišča v naši državi, kjer ne bi sodelovale žene nad 50odstotno. Na avtomobilski cesti »Bratstva in enotnosti« je delalo 313.957 žena iz Zagreba. Od II. kongresa Ljudske fronte Srbije so delale žene Vojvodine 260.749 delovnih dni, žene Skoplja pa so se obvezale, da bodo zgradile rezervuar, ki bo preskrboval vse mesto z vodo. V sarajevskih frontovskih brigadah vzdolj mladinske proge dela 90% žena.

Na to veliko aktivnost, težnje in voljo žena za udeležbo v splošnem gospodarskem življenju države pa najbolje kaže primer muslimank, ki odstranjujejo danes feredžo kot stoletno zaveso, ki jih je ločila od sveta, in ki delajo skupno z drugimi ženami, si pridobivajo novo znanje in postajajo vedno važnejši činitelji v celotnem življenju naše države. Od 8. marca t. l., ko je odstranilo 10 muslimank na zborovanju v Prištini prvič javno feredžo, pa do danes, je to storilo še nad 25.000 žena samo na Kosmetu, to gibanje pa se je razširilo tudi na druge naše kraje, kjer žive muslimani.

Taka dejavnost in prizadevanje žena za uresničenje programa Ljudske fronte je posledica zavesti žena, da je bila enotna Ljudska fronta pod vodstvom Komunistične partije in tovariša Tita osnovna sila, ki je omogočila nastanek nove Jugoslavije in ki danes omogoča njen dvig in procvit, izgradnjo nove družbe in srečnega življenja naših narodov. Žene preveč pri delu zavest, da delajo danes za sebe, za svoje otroke, za svojo državo in da ne bo nihče pobral plodov njihovega dela, ampak da bodo uživale same in njihovi otroci.

Ob zavednosti žena, da je to program boljše življenja naših narodov, so se razbili vsi poskusi sovražnikov naše nove republike, da bi napravili naše žene pasivne. Na poskus, da bi jih odvračali od volitev, so žene odgovorile s svojim nad 90%nim glasovanjem. V mnogih krajih pa so se vodile udeležile 100odstotno.

Ljudska fronta bo imela v ženah Jugoslavije vso podporo za izvedbo vseh nalog, postavljenih na II. kongresu, ker se žene zavedajo, da so naloge, ki čakajo sedaj vse ljudstvo v zvezi z uresničenjem petletnega plana, prav tako velike in resne, kakršne so bile v času narodno-osvobodilnega boja in pozneje v prvem povojnem obdobju obnove. Antifašistična fronta žena bo storila vse, da bo pritegnila k tem nalogam še več žena in da bo njena pomoč Ljudski fronti še bolj organizirana in učinkovita. Trudila se bo, da bo naša najprimernejše oblike dela, katere bo izpopolnila, delo pa organizirala, da bi bilo mogoče čim uspešneje mobilizirati žene pri izvrševanju nalog, ki jih bo postavil II. kongres fronte, da bi bilo mogoče usmeriti velikanski polet in iniciativnost žena v smeri reševanja najakutnejših in najvažnejših nalog petletnega plana.

Vemo, da bomo s svojim delom pri uresničevanju programa in nalog Ljudske fronte, t. j. z delom za izgradnjo svoje nove demokratične države, največje prispevale k izgradnji svetovnega mira, po katerem težijo stotilijonske množice žena po vsem svetu.

SPLOŠNA STAVKA V TRSTU PREKINJENA

Tržaški delavci soz borbeno enotnostjo izvojevali novo zmago

Poizkus teroriziranja delavskega razreda s strani ZVU in gospodujoče klike je izpodlel ob enotnosti delovnega ljudstva

Trst, 26. sept. (Tanjug.)

Po dogovoru z Zavezniško vojaško upravo so Enotni sindikati prekinili splošno stavko, potem ko je bil med Enotnimi sindikati in vojaško upravo dosežen sporazum, na podlagi katerega se člani tovarniškega odbora ladje delnice Sv. Marka vrnejo na delo, aretirani tovarniški pa izpuste na časno svobodo. Na osnovi tega sporazuma je Mestni odbor Enotnih sindikatov za Trst objavil prekinitev splošne stavke o polnoči 24. t. m.

Položaj se je bil poostil zaradi aretacije članov tovarniškega odbora in šestih drugih delavcev. Enotni sindikati so odločno stali na stališču, da ne prekinjejo stavke, dokler ne bodo spušteni na svobodo aretirani delavci in člani tovarniškega odbora ponovno sprejeti na delo. Zastopnik Zavezniške vojaške uprave polkovnik Gardner je zato povabil na razgovor predstavnike Mestnega odbora Enotnih sindikatov in Delavske zbornice. Razgovoru so prisostvovali tudi poveljnik civilne policije polkovnik Robertson, polkovnik Lane ter šef zavezniškega urada za delo Levitus. Zastopniki Enotnih sindikatov so na sestanku ostro protestirali proti aretaciji članov tovarniškega odbora in drugih delavcev. Polkovnik Gardner je izjavil sindikalnim predstavnikom, da je govoril z ravnateljem ladje delnice Cosulichem o pogojih, pod katerimi bi bili Enotni sindikati pripravljeni prekiniti splošno stavko. Vojaška uprava je pristala na to, da se odpuste delavci vrnejo na delovna mesta in da se aretirani delavci spuste časno na svobodo. Vendar vojaška uprava ni bila pripravljena izdati o tem uradno poročilo, zaradi česar so si Enotni sindikati pridržali pravico izjaviti se šele naknadno o prekinitvi splošne stavke.

Zvečer pa je vojaška uprava ponovno povabila predstavnike Enotnih sindikatov na sestanek ter pristala na to, da se formulira poročilo o prekinitvi stavke, ki je bilo takoj prečitano na obeh tržaških radijskih postajah.

Enotni sindikati so v zvezi s prekinitvijo stavke izdali proglas, v katerem poudarjajo, da je poraz neofašistov dne 15. t. m., ko so se ljudske množice dvignile proti njihovu terorizmu, prisilil provokatorje na zagovor. Neofašisti so vso odgovornost za nerede hoteli naprtili delavstvu in delavskim organizacijam. To podlo potvarjanje pa je izzvalo ogorčenost delavstva ladje delnice Sv. Marka, ki je zato stopilo v stavko.

Proglas poudarja dalje, da je zasedbena oblast s svojim zadržanjem neprestano vzpodbujala provokatorje bodisi s tem, da je iskala orožje v strojni tovarni pri Sv. Andreju, bodisi z aretacijami sindikalnih voditeljev. Vsem bi moralo biti vendar že jasno, pravi dalje proglas, da je treba iskati orožje na sedežih nacionalističnih strank, pri »ezulih« ter fašistih, ki imajo svoj glavni štab v drevo-redu XX. septembra in ki so pred dnevi metali bombe iz oken v prisotnosti policije. Aretacija sindikalnih voditeljev je bila očiten poizkus terorizirati delavski razred ter dokazuje enotnost gledanja in namenov okupacijskih oblastev, gospodujočega razreda, nacionalističnih strank in

Delavske zbornice v borbi proti demokraciji. Proglas na koncu naglašja, da so zadnji dogodki jasno dokazali, da bodo delavci znali najti pot k sporazumu navzlic spletkarstvu nekaterih voditeljev in njihovih prikritih in odkritih gospodarjev ter navzlic volji ti-

stih, ki ne izbirajo sredstev za to, da bi preprečili pomiritev javnega mnenja v mestu, enotnost delavstva in demokracijo ureditev nujnih vprašanj Trsta. Zmaga, ki jo je delavstvo doseglo s stavko, ponovno jasno dokazuje, kaj vse zmore njegova enotnost.

Italijanske oblasti bi rade odstranile voditelje Demokratične fronte iz Gorice

De Gasperi je poslal v Gorico Marazza, ki je po nalogu fašistične vlade »obiskoval« Rab

Trst, 26. septembra. (Tanjug.)

Italijanski državni podtajnik Marazza, ki se že več dni mudi v Gorici zaradi proučevanja obmejnih vprašanj, ki so se pojavila po novih mejah med Jugoslavijo in Italijo, je 24. t. m. sprejel delegacijo Slovensko-demokracijske fronte v Italiji. Delegacijo so tvorili predsednik Fronte Budal Andrej, tajnik Mile Vižintin in člani Nežica Vižintin, ing. Josip Rustja in Jože Kumar. Pri sprejemu je bil navzoč tudi novi gorški prefekt dr. Palamara.

Delegacija Slovencev je predložila italijanskemu državniku zahtevo Slovencev v Italiji, sklicujoč se na čl. 15, 16. in 17. mirovne pogodbe, po katerih so Slovenci enakopravni vsem drugim državljanom ter morajo biti zaščiteni pred preganjanjem in pred nasiljem fašističnih organizacij.

Italijanski državnik je skušal dokazati, da ni bilo nasilij nad Slovenci, ko je Italija prevzela oblast v Gorici. Vse njegove trditve so odločno zavrnili slovenski predstavniki. Pozval je slovensko delegacijo, naj se ne izpostavlja preveč tiste osebe, proti katerim je naperjen srd zaradi »deportacije«, ker njihova navzočnost ovira pomirjenje. Slovenci so mu pojasnili, da je slovenski narod trpel 25 let vse mogoče krivice, da se je zaradi tega nabral v njem gnev, ki je izbruhnil v zadnji vojni, a ne proti italijanskemu delovnemu ljudstvu, temveč proti fašizmu. Poudarili so, da ni bilo po partizanski zmagi nobene akcije proti Italijanom samo zato, ker so bili Italijani. Ko je bila v Gorici JA, ni bila oropana nobena trgovina in tudi italijanski napisi niso bili izbrisani. Vse to pa se dogaja sedaj proti Slovincem samo zato, ker so Slovenci. Delegacija je pritrdila, da Slovenci v Italiji priznavajo nove meje, da pa hočejo biti državljani z enakimi dolžnostmi in enakimi pravicami. V zvezi s tem so slovenski delegati poudarili, kako Italijani v Jugoslaviji uživajo popolno nacionalno svobodo, zato tudi Slovenci v Italiji zahtevajo iste pravice.

Očitno je, da je Marazza skušal povežati slovenske zastopnike v Italiji v vprašanje »deportirancev«, ki ni nič drugega kot navadna kleveta v rokah italijanskih imperialistov proti Jugoslaviji. V razgovoru je Marazza naglasil, da je med vojno obiskal interniranca na Rabu in skušal ublažiti njihovo usodo, a da mu zaradi fašizma ni bilo mogoče veliko pomagati. Slovenska delegacija je

pripomnila, da je kljub temu umrlo na Rabu 7000 Slovencev. Poudaril je tudi, da so bili italijanski vojaki med okupacijo Slovenije na splošno prijazni s Slovenci. Delegati so mu odgovorili, da je bil rezultat te »prijaznosti« smrt 40.000 Slovencev.

Delegacija je Marazziju tudi pojasnila težaven položaj glasilskih, beneških in kanalskih Slovencev »Soča«, ki ga v Gorici nočejo tiskati, za tiskanje v Trstu pa je potrebno dovoljenje gorške kvesture, ki ga že dalj časa zavlačuje. Delegacija je zahtevala, da se spoštuje svoboda tiska in da se italijanske oblasti zavzamejo, da bodo slovenski listi lahko izhajali. Ob zaključku sestanka sta Marazza in navzoči prefekt ponovno izrazila mnenje, »da bi bilo prav, če bi se vidnejše osebe za nekaj časa umaknile, da je Italija velika in je povsod možnost, da najdejo zaposlitev; italijansko ljudstvo pa zna pozabiti jezo«. Jasno je, da bi italijanske vladne oblasti rade odstranile voditelje Slovencev iz Gorice v Italijo, da bi dale možnost italijanskim nacionalno-šovinistom znašati se proti nezaščitenim Slovincem in jih s tem izbrisati z gorške zemlje.

»Primorski dnevnik« prinaša v zvezi s sestankom obširne poročilo pod naslovom »Koga je poslal De Gasperi« in sluko pokopališča na Rabu, kjer je umrlo 7000 Slovencev. List dodaja svoj komentar, v katerem piše, da je De Gasperi po sprejemu zastopnikov Demokratične fronte gorških, beneških in kanalskih Slovencev, ki jim je zagotovil, da bodo uživali Slovenci pod Italijo vse pravice, poslal v Gorico državnega podtajnika notranjega ministrstva Marazza, da proči med ostalimi vprašanji gorške pokrajine tudi vprašanje sožitja obeh narodov. List poudarja, da je De Gasperi poslal v Gorico tistega Marazza, ki je sam izjavil, da je med vojno obiskal taborišče internirancev na Rabu. To pomeni, da ga je na Rab poslala fašistična vlada. Kakšne posledice so imele taki »obiski«, nam kaže slika pokopališča na Rabu.

Sovjetski delegat Novikov sprejel delegacijo koroških Slovencev

Dunaj, 26. sept. (Tanjug.) Delegacija približno 80 koroških Slovencev, predstavnikov vseh koroških množičnih antifašističnih organizacij, je prišla na Dunaj, da bi razložila svoje zahteve v zvezi s pripravo načrta mirovne pogodbe z Avstrijo. Sekretariat komisije, na katerega se je delegacija obrnila, je odgovoril, da je komisija ne more sprejeti in zaslišati z utemeljitvijo, da je dosedanja praksa komisije taka, da se ne sprejemajo nobene delegacije, ki ne predstavljajo svoje vlade.

Predstavniki koroških Slovencev so nato zahtevali od generalnega sekretarja komisije, naj jih sprejme vsak delegat zase, da bi mu izročili dokumente in spominee. Vendar je pa generalni sekretar izjavil, da niti tega ni mogoče storiti in da bo izročil vsaki delegaciji odgovarjajoče dokumente. Delegacija je

Uspehi desetdnevnega predkongresnega tekmovanja v Ljubljani

Prebivalstvo Ljubljane je opravilo 123.370 prostovoljnih delovnih ur

Ljubljana, 26. septembra

V četrtek zvečer je bila v ljubljanskem opernem gledališču predstava »Rusko vprašanje«, namenjena udarnikom iz tovarn, mladinskih brigad, prostovoljnega dela ter nosilcem zlate, srebrne in bronaste značke, pridobljene pri prostovoljnem delu. Prireditve so se udeležili tudi zastopniki oblasti in množičnih organizacij.

V referatu, ki ga je imela pred začetkom predstave, je tovarišica Mara Bešterjeva podčrtala velike uspehe desetdnevnega predkongresnega tekmovanja. V to tekmovanje je bilo v Ljubljani vključenih 194 sindikalnih podružnic in 98 terenov. Na ta način je ljubljansko prebivalstvo prispevalo za razna dela na gradiliščih, tovarnah itd. 123.370 prostovoljnih delovnih ur.

Razen tega je bilo v tem času zbranih za Slovensko Primorje 373.742 dinarjev prostovoljnih prispevkov, 8225 knjig in 2594 kg živil. Med desetdnevnim tekmovanjem so člani OF prostovoljno kontrahirali 6400 kg krompirja in zbrali 8350 din za progo Samac-Sarajevo. K študiju je bilo v tem času pritegnjenih 650 novih tovarišev in tovarišic.

Najboljše uspehe v desetdnevnem predkongresnem tekmovanju je dose-

gel rajon Center, tesno za njim pa je rajon Moste. V rajonu Center se je udeležilo dela za izpolnitev obvez tekmovanja 80% članov Osvobodilne fronte.

Med sindikalnimi podružnicami je bila najboljša podružnica v Titovih zavodih »Litostroju«, kjer so med tekmovanjem dvignili produkcijo za 36 odstotkov.

Kot najboljši teren se je izkazal teren Zg. Zelena jama. Med desetdnevnim tekmovanjem so prebivalci tega terena prispevali za razne delovne akcije 506 prostovoljnih delovnih ur ter zbrali za Primorsko 5147 dinarjev in prostovoljnih prispevkov in 57 knjig.

Najboljše uspehe v raznih rajonih so dosegle naslednje sindikalne podružnice: rajon Center; sindikalna podružnica »Na Mac«; rajon Moste; sindikalna podružnica Sekcija; rajon Vič-Rakovnik; sindikalna podružnica ljubljanske pošte in direkcije; rajon Šiška-Bežigrad; sindikalna podružnica Titovih zavodov »Litostroju«.

Ob koncu svojega referata se je gov. Mara Bešterjeva zahvalila udarnikom in nosilcem značk za njihovo pošteno delo ter jih pozvala k nadaljni borbi za izpolnitev petletnega plana.

Demokraciji državam se ne sme preprečiti vstopa v članstvo OZN

New York 26. septembra. (Tanjug.)

Dopisnik Tanjuga poroča: Varnostni svet je včeraj znova razpravljal o prošnji za sprejem v članstvo OZN Madžarske, Italije, Bolgarije, Rumunije in Finske.

Minister za zunanje zadeve Poljske Modzelewski je podal Varnostnemu svetu resolucijo, v kateri Varnostni svet Generalni skupščini predlaga, da sprejme omenjene države v članstvo Združenih narodov. V obrazložitvi poljske resolucije je Modzelewski poudaril, da je Varnostni svet že enkrat razpravljal o prošnji Madžarske, Italije, Rumunije in Bolgarije, da pa takrat ni mogel sprejeti pozitivne rešitve, ker mirovne pogodbe tedaj še niso bile ratificirane. Sedaj pa nasprotno ni več ovir, da bi se te države ne sprejele v OZN.

Modzelewski je poudaril, da so na Madžarskem, v Bolgariji, Rumuniji in na Finskem na oblasti demokracije.

Ameriški delegat Johnson je zahteval, da se ne glasuje o poljski resoluciji kot celoti, ampak da se razpravlja in glasuje o prošnji vsake države posebej. Ameriška delegacija je izjavila, da pod-

pira prošnjo Italije, medtem ko se je odločno protivila prošnji ostalih držav.

Sovjetski delegat Gromiko je izjavil, da ZSSR nima ničesar proti sprejetju Italije v članstvo Združenih narodov pod pogojem, da se bikerati sprejmejo tudi Madžarska, Rumunija, Bolgarija in Finska. Pripomnil je, da so se Velika Britanija, ZDA in ZSSR s potsdamskim sporazumom obvezale, da bodo podpirale prošnje za sprejem teh držav v OZN, kakor hitro bodo ratificirane mirovne pogodbe. Gromiko je poudaril, da je treba v celoti izpolniti potsdamske sklepe in da bi bilo v nasprotju s Ustanovno listino, ako bi se v članstvo sprejela samo Italija, medtem ko bi se izvajalo nasproti ostalim državam, ki so s pravnega stališča v istem položaju kot Italija, politično razlikovanje, ki bi demokracijam državam preprečilo vstop v OZN.

Vsi člani Varnostnega sveta so podprli prošnjo Italije, nasprotno se je pa vedno izražala proti ostalim prošnjam. Ker ni bila sprejeta nobena rešitev, je bilo sklenjeno, da se bo diskusija nadaljevala prihodnji ponedeljek.

terja, še vedno ni vrnjena. Germanizacija, ki se izvaja še iz časov avstrijske monarhije, se nemoteno nadaljuje. Po padcu fašizma se ni ničesar spremenilo. Se naprej prepovedujejo slovenska društva ter jim onemogočajo delo. Slovenska prosvetna zveza je pod stalnim nadzorom policije, katere šef je bivši Hitlerjev polkovnik.

Nato je dr. Zwitner poudaril, da je ljudstvo poslalo z množičnih sestankov različnih protifašističnih društev na Slovenskem Korošcem nekaj sto brzojav komisiji za pripravo načrta mirovne pogodbe z Avstrijo. Vendar pa je komisija prejela samo tri brzojavke.

Dr. Zwitner je nato omenil podatke, ki jih vsebuje spomenica, ki jo je vlada FLRJ predložila zunanjim ministrom štirih sil v Moskvi.

OBVESTILO

Obveščamo vse tovariše in tovarišice, ki so se prijavili za prostovoljno delo pri sečni drv, da je zbor brigade v soboto, 27. septembra, v Vajeniškem domu, Kersnikova ulica 4, ob 18.30 uri.

MESTNI ODBOR LMS.

Nujno obvestilo delegatom I. kongresa Zveze udeležencev narodno osvobodilne vojne

Iniciativni odbor Zveze udeležencev narodno osvobodilne vojne obvešča vse delegate za I. kongres Zveze, ki bo 30. septembra v Beogradu, da bo odhod v nedeljo, 28. t. m. ob 17.45 z glavnega kolodvora v Ljubljani zaradi preložitve kongresa, torej en dan pozneje. Vožnja od Ljubljane do Beograda bo brezplačna. Potovali bodo v posebnih rezerviranih vagonih z brzim vlakom.

Delegati iz oddaljenih krajev naj se priključijo na njim primernih postajah.

INICIATIVNI ODBOR ZVEZE UDELEZENECV
NARODNO OSVOBODILNE VOJNE

Občni zbor zveze partizanov za Slov. Koroško

Danes uspešno bijemo trdo borbo za priključitev k FLRJ

Dne 23. septembra je bil v Celovcu II. občni zbor Zveze bivših partizanov za Slovensko Koroško. Občnega zbora se je udeležilo nad 250 delegatov iz vseh krajev Slovenske Koroške. Zbor je pozdravil v imenu POOF za Slovensko Koroško dr. Petek, v imenu Slovenske prosvetne zveze dr. Tischler, v imenu Kmečke zveze tov. Matevž Krasnik, v imenu Zveze mladine tov. Kolenik. Na občnem zboru je bil izvoljen Pokrajinski odbor Zveze s predsednikom Karlom Prusnikom, podpredsednikom dr. Lukom Sienčnikom in tajnikom Andrejem Haderlapom na čelu. Na občnem zboru je govoril tov. Karel Prusnik, ki je med drugim dejal:

»Zaradi nedemokracijskih ukrepov avstrijskih in zavezniških oblasti slovenski partizani skoraj leto in pol nismo zborovali. Preprečiti so hoteli, da bi slovenski partizani povedali svetovni javnosti, da smo se borili in da se bomo borili, dokler ne dosežemo to, za kar smo žrtvovali na stotine svojih najboljših tovarišev, — svobodo v Titovi Jugoslaviji.

Maja 1945 smo slovenski partizani s težkimi žrtvami osvobodili tudi vso Slovensko Koroško. V triletnem osvobodil-

nem boju smo koroški Slovenci žrtvovali 2000 partizanskih borcev. Izvedli smo nad 600 vojaških akcij in iz Hitlerjevega vojnega stroja izločili nad 9000 fašističnih vojakov. Prepričani smo bili, da bomo z našo aktivno oboroženo borbo dosegli priključitev Slovenske Koroške k FLRJ, prepričani smo bili, da bomo našim izseljencem in internirancem lahko nudili evobodne domove, ko se bodo vrnil iz nemških koncentracijskih taborišč in zaporov. Spričo spletke mednarodne reakcije pa se je morala umakniti naša osvobodilnica — Jugoslovanska armada. Za koroške Slovence se je s tem začela druga etapa borbe. Zavezništvo so sicer prevzeli moralno odgovornost, da ščitijo slovenske antifašiste pred novimi nasilji in nasiljevanjem velenemstva, vendar smo koroški Slovenci s priznanjem avstrijske oblasti znova postali plen naših zaslužnjakov in preganjancev. Začela se je borba za najosnovnejše demokracijske pravice, za priznanje v borbi rojene Osvobodilne fronte, Opogumljeni sovražnik je znova prišel s terorjem. Prepovedali so naše antifašistične organizacije, zapirali aktiviste OF in drugih naših organizacij. Izven zakona so postavili in prepovedali Zvezo bivših partizanov Slovenske Koroške.

Danes vendarle zborujemo. Zborujemo

ne zaradi širokogrudnosti avstrijskih oblasti, temveč spričo naše vztrajne in brezkompromisne borbe.

Naši padli tovariši so nam zapustili oporoko: Čuvajte pridobitve narodno-osvobodilne borbe. Osvobodilna fronta je največja pridobitev borbe koroških Slovencev. OF nas je povedla v vrste narodov zmagovalcev. OF je postavila v svojo odločno borbo pred svet vprašanje priključitve koroških Slovencev k FLRJ z zahtevo, da pravično reši to vprašanje. Vsiljena in krivična meja saintgermanske pogodbe in krivični plebiscit, ki ga koroškim Slovincem vsilili 1920. leta, zapadni imperialisti, sta razveljavljena spričo narodno-osvobodilne borbe in njene voditelje Osvobodilne fronte. Karavanke niso več meje, koroško vprašanje je ponovno predmet razpravljanja mednarodnih forumov.

V preteklosti smo koroški Slovenci živeli svoje narodno življenje kot brezpravna manjšina, kot ponižni hlapi tujcev. Danes smo ponosni borci, ki nikogar ne moledujemo, najmanj pa reakcionarno Avstrijo, temveč zahtevamo, kar je naše. Bili smo izročeni v milost in nemilost načrtnemu potuljevanju. Nihče ni protestiral, če so prehajale slovenske kmetije v roke tujcem — nemškim graščakom. Nihče se ni zganil, ko so nam potuljevali otroke in jih zastrupljali z velensko miselnostjo.

Danes imamo Osvobodilno fronto, najdolednejšo borko za narodni in gospodarski napredek. Naš cilj je danes priključitev Slovenske Koroške k napredni, materinski državi. Koroški Slovenci imamo danes naše borbene narodne organizacije v okviru OF. Vsemu slo-

venskemu ljudstvu na čelu se te organizacije bore za našo zemljo, za naš materin jezik, za naše pravice.

Kako zelo potrebna nam je ta borbena enotnost spričo novo porajajočega se fašizma na Koroškem! Kdo vodi »Bund der heimatreuen Südkärntner«? Kdo so člani te organizacije? To so fašisti, ki so še pred tremi leti pisali nacistične brošure kot »Heimat ruft«. List te fašistične organizacije, »Unsere Heimat«, dokazuje, da so večerajšnji NSDAP-jevci danes BHS-ovci. Kakor smo se pred štirimi leti s puško v roki borili proti nacističnim zločincem in njihovu lokalnemu glasilu »Heimat ruft« ter jih uničili, tako se bomo danes, borili proti BHS, proti njihovu listu »Heimat ruft« in vsem neofašistom, dokler ne bodo ti ostanki nacističnega izkoreninjeni iz naše zemlje.

Naš boj velja danes tudi vsem belogardističnim hlapiem in drugim tujim fašistom, ki so zaradi svojih zločinov pobegnili v Avstrijo. Ti zvesti Hitlerjevi hlapi so danes agenti mednarodnega fašizma in zato skupno s koroškimi fašisti rovarijo proti naši OF in vsemu naprednemu. Ti belogardistični agenti zbri- rajo podpise za BHS, kot se je to pripetilo v št. Jakobu v Rožu in drugje.

Avstrijske oblasti pa podpirajo vse te legalne in ilegalne nacistične organizacije, podpirajo SS-ovske in SA-jevske invalide, prepovedujejo pa naše protifašistične organizacije in zapirajo naše borce. Razumljiv je ta pojav, saj so v vseh uradih in v vladi nacisti na odločujočih mestih. Star narodni pregovor pravi: »Vrana vrani ne izkljuje oč«. Zato se nacisti ne boji denacifikacije, ki jo izvaja njegov pajdaš.

14. oktobra se začne v Celovcu proces proti največjemu krvniku Slovencev Maier-Kaibitschu. Iz tega mesta najodločneje zahtevamo najstrožje kazni za tega vojnega zločince. Protestiramo najodločneje proti izpustitvi njegovega pajdaša Fritzja in zahtevamo, da ga odločno joče oblasti takoj aretirajo. Zahtevamo, da postopajo pred sodišče vse tiste, ki so krivi množičnega izseljevanja koroških Slovencev in ki imajo na vesti nešteto življenj ujetih in ranjenih partizanov. Kolektivne krivde ne more oprati le obojda Maier-Kaibitscha.

Primorsko ljudstvo je že doživelo veliki dan osvoboditve. Koroški Slovenci pa bomo bili svojo osvobodilno borbo dalje. Primorsko ljudstvo nam v tem zgodovinskem trenutku, ko razpravljajo o usodi Slovenske Koroške, daje zgled in kaže pot brezkompromisne borbe. Te dni potujejo delegacije koroških Slovencev proti severu in jugu. Še na poti, da bodo ponosno in odločno povedale svetovni javnosti, kje so naše pravilne narodne meje.

Mi, bivši partizani, prvoboritelji proti fašizmu za svobodo Slovenske Koroške, pa imamo danes prav tako nalogo, da stojimo na čelu naše borbe za priključitev. Z našo antifašistično zastavo in Titovim geslom »Tujega nočemo, svojega ne damo« bomo partizani Slovenske Koroške nadaljevali borbo, dokler tudi naši s krvjo prepojeni zemlji ne vzide zvezda svobode.

Naj živi priključitev Slovenske Koroške k FLRJ!

Naj živi učitelj in voditelj jugoslovanskih narodov naš tovariš Tito!

Konferenca evropskih držav Rdečega križa v Beogradu

Beograd, 26. sept. V sredo dopoldne se je v univerzitetni knjižnici »Svetozar Marković« v Beogradu začela regionalna konferenca društev Rdečega križa evropskih držav, na katero so prišli delegati društev Rdečega križa Albanije, Avstrije, Belgije, Bolgarije, Danske, Francije, Grčije, Madžarske, Italije, Norveške, Poljske, Romunije, ZDA, Švedske, Švice, Češkoslovaške, Rdečega polmeseca Turčije in RK Jugoslavije; dalje dr. Depage, predstavnik izvršilnega odbora lige društev RK, dr. Glor in M. Siorde, člana mednarodnega komiteja RK, kakor tudi De Rouget, Girant, Vincal, dr. Hantch, predstavniki sekretariata in gđ. Hantch, predstavniki sekretariata lige društev Rdečega križa, predstavniki Zveze društev RK in Rdečega polmeseca ZSSE ter Rdečega križa Holandije.

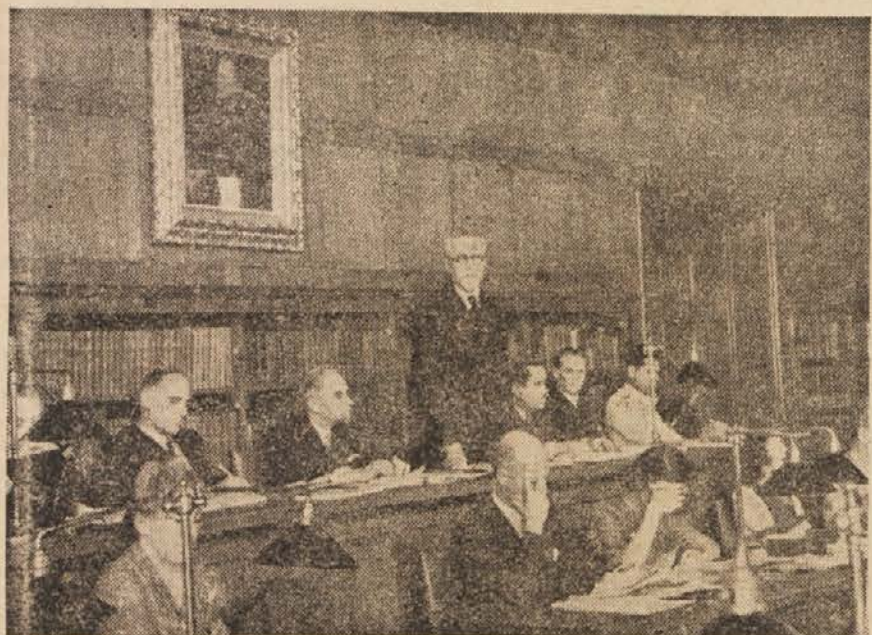
Otvoritev konference so se udeležili dr. Depage, predstavnik izvršilnega odbora lige društev RK, dr. Vojislav Kečmanović, predsednik društva RK Jugoslavije,

reča potreba razširjanja načel RK v borbi za ohranitev miru.

V povojnih razmerah je predstavljala pomoč, ki so jo velikodušno nudili brat-ski RK tistih držav, ki niso bile v središču vojnih pretresljajev in ki jih ni zajel ter razrušil orkan vojne, velik prispevek k pomoči ogroženemu delu prebivalstva evropskih držav.

Izkoristimo to priložnost, da s te mednarodne tribune izrazimo zahvalo brat-skim društvom RK za pomoč, ki so jo nudili evropskim narodom.

Vendar pa bi bilo treba na tej naši konferenci opozoriti še na nekaj, to pa je, da je pomoč evropskim državam še vedno potrebna in da narodji Evrope niso mogli odstraniti vseh posledic, ki jih je pustila za seboj pretekla vojna. Dežela Evrope, zlasti tistim, ki so trpele zaradi napadalca, je še vedno potrebna pomoč brat-skih RK, katerih dežele so imele to srečo, da so ostale izven vojne požara. In prav ta, še vedno vpi-

Predsednik Rdečega križa Jugoslavije pozdravlja udeležence regionalne konference društva RK evropskih držav.

dr. Nikola Dikolič, guverner za Jugoslavijo pri ligi, Olga Milošević, član GO društev RK FLRJ, De Rouget, generalni sekretar lige društev RK, dr. Dimitar Nestorov, predsednik komiteja za zaščito zdravja pri vladni FLRJ kot predstavnik zvezne vlade, minister brez listnice zvezne vlade Kirilo Savič, predsednik ILO Beograda Ninko Petrovič in polkovnik Zarko Mikič kot predstavnik vojaške sanitete.

Konferenco je otvoril predstavnik izvršilnega odbora lige društev Rdečega križa dr. Depage. Za njim je konferenco pozdravil dr. Vojislav Kečmanović, predsednik društva RK FLRJ, ki je na koncu govora rekel:

»Smatral sem kot potrebno, da tu v pozdravi besedi omenim in izrazim željo, da bi sodobni voditelji RK v svetu našli svoje mesto in oblike dela v boju proti največjemu viru ljudskega trpljenja in nesreč — vojni, posebno pa proti imperialistični, osvajaški in zasluževalni vojni. V jugoslovanskem RK bomo storili s svoje strani vse, da bomo ta uspeh dosegli.

Naj vam bo delo na tej konferenci uspešno, plodno za splošne interese človeštva ter koristno za uspeh skupnosti.« V imenu vlade FLRJ je navzoče delegate pozdravil dr. Dimitar Nestorov, predsednik komiteja za zaščito ljudskega zdravja pri zvezni vladi, nato pa Ninko Petrovič, predsednik ILO-a Beograda.

Predsedujoči Depage je konferenci predlagal, da se za predsednika konference z vzklikom izvoli dr. Nikola Dikolič, guverner za Jugoslavijo pri ligi in član izvršilnega odbora RK FLRJ, kar so delegati enodolno sprejeli. Za podpredsednika konference je bil izvoljen dr. Depage, za sekretarja pa Olga Milošević, sekretar jugoslovanskega društva RK, in George Meatsom, podsekretar lige.

Dr. Nikola Dikolič, predsednik konference in guverner v ligi društev RK, je nato imel govor, v katerem je med drugim dejal:

Govor dr. Nikoliča

»Zl kravo in žalostno pridobljene zavesti širokih ljudskih množic so zrasle po vojni močne mednarodne organizacije, ki imajo ves en sam skupen cilj — borbo za ohranitev svetovnega miru in pomoč narodom med vojno opustošenimi deželami. Med te organizacije spada tudi naša liga društev Rdečega križa.

Ko je bila 19. novembra 1946 sprejeta resolucija Generalne skupščine OZN, s katero se utrjuje moralne pozicije Rdečega križa po vsem svetu, se je razveselil ne samo vsak član Rdečega križa, ampak tudi vsak miroljuben človek, ki je v tem videl ne samo priznanje, ampak tudi vzpodbudo k nadaljnjim prizadevanjem Rdečega križa v smeri uresničenja načel, sprejetih na posvetovanju guvernerjev v Oxfordu.

Sestanek sveta guvernerjev v Oxfordu predstavlja pomemben datum za nadaljnji razvoj Rdečega križa. Nacionalna društva RK in liga morajo ostati zvesti visokim načelom RK, ki so bila ugotovljena na svetu guvernerjev v Oxfordu, in glavna naloga naše regionalne konference je, da s svojim delom prispeva k razširjanju teh načel in da vzpodbudi Rdečega križa ter ligo, da zastavijo vse svoje sile za dejansko izvedbo teh načel.

Dnevni red konference kaže, da je glavni problem in glavna aktivnost evropskih Rdečih križev v uničenju posledic vojne ter da je njihova najbolj pe-

joča potreba po pomoči, nam je narekovala prvo in drugo točko dnevnega reda konference.

Naloga konference se pa ne omejuje samo na to. Tretja točka dnevnega reda obsega eno izmed izredno važnih nalog, ki se danes postavlja tako pred ligo, kakor tudi pred vsa nacionalna društva RK. Borba za ohranitev miru predstavlja danes, ko se po svetu na debelo govori o vojni, ono dejavnost RK, v kateri mora zastaviti vse svoje sile.

To zahtevajo milijoni ljudi po vsem svetu. Načelo RK so izraz razpoloženja vsega svobodoljubnega in miroljubnega človeštva. Evropska regionalna konferenca se mora resno lotiti tega vprašanja in sprejeti praktične sklepe za čim odločnejšo borbo z namenom, da se ohrani mir in da se odstrani vsaka možnost nove vojne.

Vse te cilje je mogoče doseči samo tedaj, če bodo nacionalna društva RK dejansko izvedla načela, ki so bila sprejeta na svetu guvernerjev v Oxfordu.

V imenu mednarodnega komiteja RK je konferenco pozdravil predstavnik komiteja dr. Glor, ki je v svojem govoru izrazil zadovoljstvo, da se konferenca vrši v glavnem mestu Jugoslavije, katere narodji so v zadnji vojni veliko prispevali v osvobodilni borbi proti fašizmu.

Član sekretariata lige društev RK dr. Rouget je poročal o delu izvršilnega odbora lige od zadnjega zasedanja naprej. V poročilu se med drugim poudarja, da so bili v ligo sprejeti kot članji društev RK Sirije, Filipinov in Libanona.

Popoldne je predsednik konference Nikola Dikolič predložil naslednji dnevni red, ki so ga soglasno sprejeli:

Dnevni red konference

1. Vloga nacionalnih društev in lige v okviru mednarodne akcije za pomoč, zlasti glede društev RK držav, ki so bile žrtve vojne.

2. Medsebojna pomoč društev RK v zdravstvenem in socialnem pogledu.

3. Sirjenje načel Rdečega križa s ciljem mednarodnega razumevanja in vzdrževanja miru.

K prvi točki dnevnega reda je govorila predstavnica poljskega RK gospa Skreszowska, ki je omenila trpljenje in opustošenje poljskega naroda med vojno in okupacijo ter njegove velikanske napore za obnovu. Priказala je potrebo dajanja pomoči, pri čemer je stavila tudi konkretne predloge.

Na koncu je v zvezi s prvo točko dnevnega reda govoril danski delegat Bag. Razprav sta se udeležila tudi podpredsednik konference Depage in de Rouget.

Na dopoldanskem zasedanju v četrti tek je jugoslovanska delegacija predlagala, naj društva RK z ozirom na strašne posledice svetovne vojne zastavijo čim večja prizadevanja za stvarno in oglasno pomoč opustošenim deželam Evrope, predvsem tistim, ki so bile žrtve fašističnega napada. Porazdeljevanje te pomoči je treba prepustiti državi, ki pomoč sprejema, saj je treba imeti polno zaupanje v organe in osebe njenega društva RK. Razen tega naj bi se umaknile iz držav, ki pomoč sprejemajo, vse delegacije, ki imajo namen kontrolirati porazdeljevanje darov v teh državah.

Predlog in mnenje jugoslovanske delegacije so zastopale tudi delegacije Sovjetske zveze, Madžarske, Albanije in Bolgarije, jugoslovansko mnenje pa sta podprla tudi delegata češkoslovaškega in švedskega RK.

Delegat ZDA Glaser pa je zastopal

ZBOROVANJA BORCEV IN AKTIVISTOV NARODNO OSVOBODILNE VOJNE

V Črnomlju

V soboto, 20. septembra, je bila v Črnomlju konferenca demobiliziranih borcev okraja Črnomelj. Član iniciativnega odbora tov. Košir Franc, borec od leta 1941, je v svojem referatu nakazal slavno pot naše borbe in dosežene uspehe ter obrazložil pomen organizacije zveze borcev NOV.

Kot enega izmed največjih uspehov — priključitev Primorske — so udeleženci navdušeno pozdravili in se tudi obvezali, da bodo kot pomoč naši borbeni Primorski dali: 1 delovno četo za gradnjo Nove Gorice in zbrali denar za celoletno naročnino »Ljudske pravice« 20 družinam.

Izvoljeni so bili tudi delegati za kongres: tov. Zunič Janez, Zugelj Martin, Novak Ivan (Očka) in Ivanc Anica. Vsi izvoljeni tovariši so bili med prvimi organizatorji narodno-osvobodilnega gibanja v Beli Krajini.

Na koncu zborovanja so udeleženci poslali še resolucijo maršalu Titu s obljubo, da bodo z vsem elanom nadaljevali borbo na gospodarskem področju.

V Grosuplju

V nedeljo, 21. septembra, je bila v Grosuplju konferenca borcev in aktivistov NOV. Konferenco je vodil predsednik okrajnega iniciativnega odbora tov. Jenko Janez. Po končanem referatu in diskusiji so izvolili delegate za kongres: tov. Kimovec Franc-Ziga, tov. Krevc Ivo in Turnher Edo.

V Slovenski Bistrici

V soboto, 20. t. m., so se sestali v Domu kulture v Slov. Bistrici borci narodno-osvobodilne borbe. Zborovanje je vodil tov. Kovač Tone, borec iz l. 1941. Sekretar okrajnega odbora OF tov. Žen Jakob je nakazal pomen Zveze. Za delegate na ustanovni kongres so borci predlagali tov. Kovača Toneta in Kosi Vido, kista bila soglasno izvoljena. — Zborovanje je pokazalo, da so borci že dolgo čutili potrebo po organizaciji, ki jih bo vezala in vzpodbujala pri gradnji tega, kar so započeli v letih borbe proti krvavemu fašizmu.

V Dravogradu

V nedeljo, 21. t. m., so se v Dravogradu znova sešli tovariši iz najtežjih dni naše zgodovine, da se pomenujejo o ustanovitvi »Zveze borcev narodno-osvobodilne vojne« ter izvolijo delegate za kongres. Zborovanje je vodil organizacijski sekretar tov. Vilič Alojz. Soglasno sta bila izvoljena delegata za kongres v Beogradu tov. Gričar Jože in Aberšek Pero. Aktivistka tov. Polenikova je poročala o tem, da v Trobljah mati padlega partizana še zdaj ne dobi niti enega podpore in se nihče ne briga zanjo, čeprav živi v težkih razmerah. Organizacija bo morala zajeti tudi take probleme.

Kongres Zveze udeležencev narodno osvobodilne vojne preložen na 30. september

Beograd, 26. sept. Kongres Zveze udeležencev narodno osvobodilne vojne, ki je bil napovedan za 29. september, se odloga na 30. september 1947. — Pripravljali odbor.

mnenje, da morajo imeti društva-darovalci v državah, ki se jim pomoč dodeljuje, svoje opazovalce, ki ne bi bili samo kontrolorji, ampak tudi sodelavci zaradi pravilne porazdelitve in zbiranja informacij o potrebi pomoči in o načinu porazdeljevanja. Podobno mnenje so zastopali tudi delegati društev RK Švice, Danske in Holandije.

Pomoč ne sme služiti za izvajanje pritiska

Na popoldanski seji je imel sovjetski delegat Vanejev dokumentiran govor, v katerem je poudaril, da se je vprašanje izkazovanja pomoči spremenilo v izvrševanje pritiska na države, ki so prestale največje človeške in materialne žrtve v času preteklih vojn. To potrjuje tudi dejstvo, na kakšen način se obravnava vprašanje »razseljencev«. Težja vprašanja ni mogoče pravilno rešiti, ako liga društev RK ostane pri svojem dosedanjem delu.

Sovjetski delegat Vanejev je pojasnil sedanje stanje »razseljencev« in dejal, da se zaradi propagande, ki se vodi v taboriščih celo s strani posameznih organov društev RK, okrog 300.000 oseb, ki jih je fašistični okupator nasilno odvedel iz Sovjetske zveze, ne more vrniti v svojo deželo. Posamezna društva RK, kot je to primer z nekaterimi organi švedskega RK, podpirajo celo fašistične elemente, ki predstavljajo pravo ognjišče za širjenje fašizma. Društvo RK ni izkazalo nikakršne pomoči sovjetskim ljudem, ki so želeli vrniti v domovino. Sovjetska delegacija ugotavlja dejstvo, da je RK Holandije zaplenil zdravila, ki jih je poslala Avstralija indonezijskemu ljudstvu, ki se bori za svojo svobodo. Prav tako sovjetska delegacija obsoja protidemokratske poskuse nekaterih članov angloameriškega RK v zapadnih conah okupirane Nemčije.

Predsednik dr. Nikola Dikolič je izjavil, da tako delovanje RK ni v skladu z njegovimi osnovnimi načeli in poudaril, da je treba podpreti predlog sovjetske delegacije. Predlagal je, da se sovjetski predlog pošlje odboru za resolucije.

Podpredsednik konference Depage pa je izjavil, da je treba ohraniti zaupanje v RK in da RK ne sme slediti politiki posameznih vlad.

Konferenca se nadaljuje.

Konferenca centralne uprave Zveze prosvetnih delavcev Jugoslavije

Beograd, 23. sept. (Tanjug). Ob pričetku novega šolskega leta je bila včeraj in danes konferenca centralne uprave Zveze prosvetnih delavcev Jugoslavije. Pri posvetovanju so bili poleg delegatov iz vseh ljudskih republik navzoči tudi delegati centralnega odbora Enotnih sindikatov Jugoslavije, centralnega sveta Ljudske mladine Jugoslavije in delegati komiteja za šole in znanost vlade FLRJ.

Prvi dan posvetovanja je imel predsednik Zveze Martin Mence referat o nalogah Zveze prosvetnih delavcev v tem šolskem letu v zvezi s petletnim planom. Po referatu so govorili delegati vseh ljudskih republik in delegat Istre.

V današnjem nadaljevanju dela konference je tajnik Zveze prosvetnih delavcev Jugoslavije Milisav Njušković imel referat o okrepljenju organizacijske glave organizacijskih oblik, metod in vsebine dela, sprejeti sklepi, pa bi pod pogojem, da se v resnici izboljšajo, pomenili preobrat v življenju in delu zveze.

Na podlagi referatov in razpravljanih delegatov, je prinesla konferenca številne sklepe:

Ker imajo kadri odločilno vlogo pri uresničevanju plana, je vprašanje kadrov ena prvih nalog. Zato je potrebno, da naše organizacije stalno in vztrajno izvajajo sistematično politično vzgojo svojih članov, ker samo politično izgrajeni in kulturni ljudje lahko pravilno razumejo veličino in pomen plana ter dejansko ustvarjajo naloge, ki jih postavlja pred nje.

Prosvetni delavci morajo biti v prvih vrstah agitatorjev in propagatorjev za izvršitev in prekoračenje plana; biti morajo predavatelji in tolmači pomena nalog v tovarnah in v vseh, v delavskih klubih v domovih kulture itd. morajo biti zvesti prenašalci znanosti med najširše množice delovnega ljudstva.

Odprava nepismenosti je osnovna naloga in prvi korak k oblikovanju novega dvigovanja naših narodov. Uporabljajoč dosedanje izkušnje, bodo morale naše organizacije v tem letu najaktivneje pomagati ljudskim oblastem in celotni akciji pri izvajanju plana o odpravi nepismenosti.

Zaradi dvigovanja polkvalificiranih delavcev bodo naše organizacije nudile vso potrebno, pomoč ljudskim oblastem, upravam šol in tečajem, da bi si naši industrijski in poljedelski delavci pridobili tisto znanje, ki ga zahteva njihova nadaljnja izpopolnitev in specializacija. Posebno je treba voditi skrb o šolah za vajence v gospodarstvu, ki so bile do sedaj zapostavljene in zanemarjene.

Težišče dela prosvetnih delavcev je na šoli, v izvenskolskem delu pa naj se jih prvenstveno angažira pri takšnih nalogah, ki jih drugi zaradi pomanjkanja strokovnega znanja ne morejo izvrševati.

Zaradi čim boljše rešitve postavljene naloge, so potrebni politično vzgojeni in znanstveno pripravljeni učitelji, ki se vsak dan pripravljajo za delo v šoli, ki težijo za tem, da

bosta njihovo delo in uspeh vsak dan boljša. Zaradi tega nalagamo vsem našim organizacijam, komisijam, strokovnim aktivom in sindikalnim skupinam, da plan in program za strokovno izpopolnitev, ki ga je izdelal izvršni odbor Centralne uprave in ki je bil na konferenci sprejet, dobro proučijo in prilagodijo svojim prilikam ter čimprej pristopijo k njegovemu izvajanju. Vsi naši odbori morajo voditi redno kontrolo nad delom in nuditi pomoč sindikalnim skupinam ter strokovnim aktivom.

Naš strokovno-pedagoški in sindikalni tisk mora imeti odločilno vlogo pri izvrševanju nalog, ki jih postavlja pred članstvo petletni plan.

Petletni plan postavlja pred vsako našo ustanovo popolnoma konkretne naloge. Zaradi tega mora vsak učiteljski kolektiv in posameznik poznati svoje obveze v izvrševanju teh obvez je treba uvesti nov način dela, treba je tekmovati. Organizacije se morajo truditi za izboljšanje življenjskih pogojev prosvetnih delavcev in popolno izvedbo vseh uredb ter predpisov ljudskih oblasti, ki vodijo k izboljšanju življenja delovnega ljudstva naše države.

Zaradi krepitve in utrditve podružnic je treba izvršiti popolno notranjo organizacijsko podružnično postavitev komisije in strokovne aktivne tam, kjer je to predvideno in kjer so za to pogoji, in jim določiti konkretne naloge.

pravilno formirati sindikalne skupine povsod tam, kjer so predvidene in oživiti njihovo delo, ter po njih ustvariti neposreden stik s članstvom, dobiti jasen vpogled v njihove materialne in kulturne potrebe in neposredno reševati probleme kulturno-prosvetnega dela;

bolje organizirati in izboljšati administrativno poslovanje, posebno poročevalsko službo;

Z ugotovitvijo, da se doberšen del organizacij in forumov ni prešel na plansko delo se obvezujejo podružnice, komisije sindikalne skupine, odbori sekcij in vsi forumi, da preidejo na plansko delo.

Demokratski princip pri delu in zdrava ter konstruktivna kritika je podlaga celotnega dela in delovne sposobnosti naših osnovnih organizacij ter zveznih forumov. Zaradi tega se pozivajo vsi člani zveze in vsi njegovi forumi, da v vsakdanji dejavnosti in pri reševanju teh vprašanj strogo ne gubejo in razvijajo demokratičen in demokratične principe. Konferenca izraža trdno in neomahljivo prepričanje, da bodo prosvetni, kulturni in znanstveni delavci z velikim navdušenjem in ustvarjalno pobudo pričeli uresničevati vse te sklepe, zavedajoč se, da izvršitev vseh nalog, ki nam jih postavlja petletni plan, in ki jih sprejema Zveza prosvetnih delavcev Jugoslavije za svoje, vodi k ekonomskemu napredku in blagostanju ter kulturnemu preporodu naših narodov, in s tem v lepšo in srečnejšo bodočnost tudi samih prosvetnih, kulturnih in znanstvenih delavcev!

Ob četrti obletnici ustanovitve „Vojkove brigade“

Malo dni po zlomu Italije se je v prijaznem Cerknem na dvorišču velike vojašnice, na kateri je fašistični imperializem zapisal: »Dj ki non si passa, ma si va oltre«, zbralo veliko število mož in fantov iz vsega idrijskega okraja. Nekaj izkušnih starih partizanov je urejevalo te nove tovariše v čete in bataljone iz prejšnjega »Idrijskega oddelka« in novince se je sestavljala nova »Vojkova brigada«.

Zanimivo je bilo poslušati živahno razgovorjanje v vrstah novo nastale brigade. Saj so sestavljali to brigado tovariši najraznovrstnejši poklicev. Bili so tu idrijski rudarji, črnokrški tesarji in vozniki, kmetje iz Cerklianske, Baške in Idrijske doline, bajlarji in kmetje iz Sentviške in Sebralske planote, skratkar: vsi, ki so vztrajali in se borili po teh grapah samotah planotah in gozdovih — za svojo obstoj. Marsikateri je že prej moral pustiti zemljo in se preleviti v tihotapca. Bogate izkušnje so mu pozneje kot partizanom prišle zelo prav. Vodil je brigade po skritih in zanesljivih stezah.

Prav tu je na dolgem in širokem pasu ozemlja, od Črne Prsti čez Porezen in Blegoš, preko Ledinskih višin do Jelenka nad Idrijo gradil fašistični okupator več let mogočne podzemne utrdbе. Ljudstva pa je stalno trobil, da so tu vhodne, od boga zaznamovane meje Italije. Milijone stotov cimenta in železa je zabil v te trdnjave. Zdal pa je vse to premagala odločna volja partizanov.

Vse to je bil predmet pogovorov tovarišev, ki so urejeni po bataljoniščih čakali, da spregovori komandant, ki je šel sprejemati raport. Kratko in jedrnat je povedal: »Te slovenske pesti bodo zna le od sedaj naprej same čuvati to zemljo. Borba bo še trda, toda zmagali bomo le mi, ki se borimo za pravico in svobodo narodu. Zato — smrt fašizmu! Zavrsalo je v vrstah borcev-novincev. To je naš človek — ta nas bo znal voditi. Z istim dnem je »Vojkova brigada« postala čuvar teh tesnih grap in hribov. Pozneje se je pokazala za vredno zaupanja ljudstva. Sodelovala je v zgodovinskih borbah za Baško grapo, pri napadu na Idrijo, prevozu ranjenec v Belo Krajino, pohodu v Dolomite, na Jelenec in ob osvoboditvi zaključila una ska epopejo: borbi in zmagi na naši naj-zapadnejši meji.

Ob četrti obletnici ustanovitve te brigade ne smemo mimo spomina tistih, ki so z žrtvovanjem lastnega življenja dokazali, kako je treba braniti lastno zemljo in svobodo. Med temi je kot prvi tudi komandant tov. Vrhunec Oto-Blaž, ki je v zadnjem zmagovitem jurišu naših divizij padel nekeje v notranjskih hribovih. Bil je ne samo dober borec in komandant, ampak je z recitacijami, ki jih je sam zlagal, navduševal ljudstvo po vaseh in mestih. Poznala ga je vsa Primorska in Gorenjska. Pri vsakem mitingu, ki ga je brigada priredila, ga je ljudstvo zahtevalo na oder: »Naj pride tovariš Blaž.«

Dolga je vrsta borcev Vojkove brigade, ki so padli. Med temi je vsakemu »Vojkovcu« v zelo živem spominu nekaj tovarišev, ki so se borili in dali vse. Ti so: tov. Tešar, Mihevc Jože-Rudar, Čapajev, komandanta brigade, Gabriel Černe-Jelko, komandant bataljona, Prvanja Tone, vojni dopisnik, tovarišica Drina iz Vipavske doline, namestnica bataljonskega politkomisarija, Pagan Boris, kurir iz Polka.

Naj velja vsem znanim in neznanim junakom in tovarišim Blaž vedno ponavljati: »Pišite, tovariši, spomine, ne opustite najmanjšega dogodka naše borbe. Vedite, da bo vse to naša slava, zgodovina, naš vzgojni roman, naša pol v lepšo prihodnost. Ko bodo ljudje svobodni in nove Jugoslavije čitli naša dejanja, bodo šele prav spoznali veliko trpljenje in žrtve, ki smo jih mi sprejeli za njihovo bodočnost na svoja ramena.«

Ko se bomo 5. oktobra zbrali v Cerknem na mestu ustanovitve »Vojkove brigade« naj bo naš sklep: Ti so dali vse, naša sveta dolžnost pa je, dati narodu tisto znanje, katerega so nam zapustili kot dediščino, in priboriti še ostalo, kar je še zunaj naših meja.

Borcem IX. korpusa

Dne 5. oktobra 1947 bo v Cerknem, na Primorskem proslava četrte obletnice ustanovitve XVI. SNOB Janka Premrla »Vojkove« Vabimo vse borec in aktiviste Primorske, da se te proslave udeležijo. Prijave in vse informacije daje P. P. Odbor.

28. SEPTEMBER — DAN PIONIRSKEGA TISKA

Vzgojno-politični pomen mladinske knjige

Mirno lahko trdimo, da je danes že prišla mladinska knjiga do poslednje gorske vasice, če drugače ne, vsaj preko šole. Postopoma nadomestuje stare dede in babice, ki so znali s krepkimi zgodnjimi razvneti našo domišljijo. Svet starih bajk, velikanov in škratov, svet dobrih vil in kraljevičev pa umira. Brez velikega napora se ruši sam od sebe; kar je v njem dobrega, bo stalo, drugo se bo izpreminjalo ali izgubilo. Danes se ljudem mudi. To vidimo tudi na podeželju kljub dejstvu, da je ponekod ta naglica še prepočasna v primeru z elanom dela in razvoja industrije. Toda naša mladina je v zadnjih letih videla toliko novega, doživela toliko velikega, da jo je danes že težko privezati zgolj na stare pravljice in zgodbe.

Če ob teh stvareh pogledamo na mladinsko knjigo, nam mora biti jasno, da pisatelj ne napiše knjige zgolj zato, da bi povedal neko suho zgodbo, marveč hoče na človeka, ki bo knjigo bral, vplivati. Ta vpliv je važna naloga, ki jo mora izvrševati posebno mladinski tisk. Knjiga tudi mora vplivati, mora mlademu človeku nekaj dati, mora ga vzgajati. Vzgaja pa lahko že s svojo snovjo. Knjiga, ki piše o naporih in delu mladega človeka med domovinsko vojno, je tako blizu mladim ljudem, ki so podobno stvar tudi sami doživljali, da vidijo v junaku samega sebe in obenem svoj vzor. Ta vpliv pa knjiga doseže le, če zajema iz resničnega življenja ali če opisuje stvari, kakor se v resnici lahko zgodijo. Pri tem bi bilo preveliko, če bi bil samo zunanji potek dogodkov resničen. Knjiga ne sme lagati, ne sme stvari, o katerih piše, olepšavati in kazati bistveno drugačnih, kakor so v resnici. Če bi pisatelj na primer pisal o življenju naših kmetov v preteklem letu ter prikazoval, kako so bili vsi navdušeni za obdelovalne zadruge, bi lahko knjiga bila dobro napisana bi ji s te strani ne mogli oporekati ničesar, kar se tiče zunanje zgradbe, manjkala bi ji pa ena stvar, ki je za resnično umešano potrebno: manjkalo bi resničnih tal. Takša knjiga bi na primer ne smela iti preko gospodarske zaostanosti naših ljudi, preko poskusov življenja na račun skupnosti, preko načelnih in konkretnih očitnih in prikritih bojev proti zadrugam in podobno. Govoriti bi morala mnogo, mnogo o ovirah, ki jih mora prekositi vsakdo, ki dela za naprednejšo obliko življenja. Govoriti bi morala o ostrini boja, ki se razvija v nekaterih vaseh, pri tem pa razpravljati o vsem tako, da potegne bralca za osnovno mislijo: Glejte, pri nas je ravno tako, zdaj pa že vemo, kako mora biti! Knjiga mora torej vzgajati s svojo resničnostjo, prikazovati svet, kakršen je in kakšen mora biti, da bomo živeli boljše in človeka vrednejše življenje.

Prav prikazovanje boljše in bolj urejenega življenja drugod je tisto, ki sila danes tudi kmečko mladino k razmišljanju. Ako hočemo mlade ljudi dvigniti do preoblikovalcev sedanjega življenja, jim morajo knjige, ki jih dobe v roko, poudarjati moč človeškega dela in človeškega duha, človekovo zmago nad naravo in preprosto ponazarjati, kako se ljudje dvigajo od prve pripravljenosti do resničnih delovnih zmag. Življenjske mladine, ki zraste od prazno-vernega kmečkega pastirčka do razgledanega fanta, udarnika na mladinski progi, preobrat mladega fanta od stare kmečke zaverovanosti do zgledega traktorista, to so stvari, ki danes lahko tudi kmečki mladini kažejo pot. Zato je potrebno, da danes napredni starši gledajo, kaj mlad človek bere. Še imamo celo vrsto mladinskih knjig, ki opisujejo, kako se mlad človek s ponižnim življenjem in z dobro srečo vzpne do boljše mesta v družbi. Mi pa vemo, da take sreče ni, ampak da se mlad človek le z naporom vseh svojih telesnih in duševnih sil, z vestnim izvrševanjem svojih dolžnosti, s pomembnostjo dela, ki ga oddaja družbi, dviga na višje mesto, kjer lahko svoje sile boljše razvije v korist skupnosti. Knjiga, ki preračunano vzgaia v mladini mnenje, da za boljše življenje ni treba boriti, da zanj ni treba trdo delati, škoduje našim interesom. Pravilno napisana knjiga ne

sme mladega človeka razorožiti, temveč ga mora navdušiti, da ta takoj, ko je prebore, vstane in začne z novim delom. Zato pa morajo biti mladinske knjige vesele, biti morajo knjige mladosti, smeja in pesmi, obenem pa knjige delovnega poleta, knjige, kjer se skozi vse strani previja svetla pot v veliko bodočnost.

Zato mladim ljudem knjigo v roke, to se pravi, dobro knjigo, ki bo nemara opravila več kot vzgojitelj z izbranimi besedami. Veliko opravi knjiga v delovni skupnosti, skupno branje v krožkih in v domači družini v zimskih večerih. Takrat je mogoče o knjigi in njeni vsebini tudi razpravljati, pojasnjevati, dopolnjevati, kjer so stvari zabrisane, jih konkretizirati. Tako branje zahteva manjših prisrčnih krožkov, ne pa uradno organiziranih sestankov, kamor bi se nekateri prihajali dolgočasiti.

Pravimo: povej mi, kaj bereš in povem ti, kdo si. To drži. Če starši pazijo, kam zahajajo mladi fantje in dekleta, če jih od slabe družine odvrača mladinska

organizacija, potem je dolžnost vseh skupaj tudi ta, da poskrbe za to, da dobi pionir oziroma mladinec v roke resnično dobre knjige. Vzgojiti hočemo delovnega človeka, ki bo znal utrjevati pridobitve narodno osvobodilnega boja, ki bo s pravilnim pogledom na svet znal urejati naša gospodarska in politična vprašanja, ki bo stal domovini požrtvovalno na razpolago v vseh trenutkih. Tu ne moremo preko tiska. Danes se vrši od strani reakcije boj za vsakega človeka. Ta boj se vrši z besedo, z dejanji, pa tudi s knjigo. Knjiga je postala bojno sredstvo. Ker hočemo zmaga, moramo poskrbeti, da bo tudi poslednja vas imela na razpolago dovolj orožja in da to orožje ne bo skrito v omara, temveč da bo neposredno v rokah delovnih in borbanih ljudi. Zato je danes izbor knjig, organizacija knjižnic, izposojevanje in delitev knjig ter pravilna ureditev branja knjig, predvsem za mladino, važna politično vprašanje, ki je tesno povezano z vzgojo množice, še posebej pa mladine.

Venčeslav Winkler.

Vinogradniške zadruge okraja Ljutomer se z vso resnostjo pripravljajo za okrajni festival

Naše vinogradniške zadruge se pripravljajo na veliki praznik delovnega ljudstva, ki bo v nedeljo, dne 28. t. m., v Ljutomeru.

Prikazati hočejo življenje vinčarja v raznih dobah razvoja od fevdalizma dalje. Zadruge nam bodo prikazale življenje sužnjev nemških imperialistov in življenje svobodnih gospodarjev na lastni zemlji. Poleg njih bo tudi naše kmetijstvo prikazalo uspehe obdelovanja zemlje na moderen način s traktorji in drugimi stroji. — Da pa bo vidna razlika, bodo tudi naše vasi prikazale, kako so obdelovale svojo zemljo v prejšnjih časih.

Vasi in mesta, industrija in kmetijstvo,

vse se pripravljajo na ta praznik, ki bo praznovan pod parolo »Prlekija v prvi jeseni petletke«. Poleg gospodarstva pa bo prikazano tudi kulturno delo naših vasi in mest. Folklorni nastopi naše mladine bodo še povečali slavnost tega dne. Nastopi pevskih zborov in godb bodo izpolnili program. Za zaključek pa bo igralska družina Ljutomera dala na prostem Kreftove »Celjske grofe«.

Ves dan bodo odprte razstave grozdja,

živine in vinske poskušnje.

Prebivalstvo ljutomerskega okraja hoče tako prikazati uspehe svojega dela in svoj prispevek k izvršitvi petletnega plana.

KULTURNA KRONIKA

Tiskarska založba »Rad« glasilu centralnega odbora Enotnih sindikatov, je pričela izdajati v skladu s planom za l. 1947 vedno več knjig.

Izdajajo tudi »Sindikalno biblioteko«, ki ima namen seznaniti delavce z delom v sindikalnih podružnicah in s problemi sindikalnega gibanja pri nas in v drugih deželah. Objavili so 16 brošur, v katerih v glavnem obravnavajo aktualne probleme našega sindikalnega gibanja in izkoriščajo izkušnje sindikalnega gibanja v ZSSR. Te brosure izdajajo v 40.000 izvodih. Brošuri »Organizacija in delo sindikalnih podružnic« in »Odločitve IV. plenuma centralnega odbora Enotnih sindikatov« so bile izdane vsake v stotisoč izvodih.

Da bi nudili osnovno strokovno znanje tudi kvalificiranim in polkvalificiranim delavcem, izhaja »Strokovna biblioteka«, ki prinaša razprave iz gradbene stroke, elektrotehnike itd. Potreba te biblioteko se vidi iz tega, da je povečala svoje izdajanje od 4000 izvodov na 15 do 20.000 izvodov. Do sedaj je izšlo 27 knjig od 30, kolikor jih je bilo v planu določenih.

Za strokovnjake izhaja biblioteka »Nove metode dela«, ki objavlja bogate izkušnje stahanovskega gibanja v ZSSR ter metode dela domačih novatorjev in iznajditeljev.

Za visoko kvalificirane strokovnjake izdajajo »Gospodarsko-tehnično biblioteko«. Da bi podprli kulturno in umetniško delo po sindikalnih podružnicah so ustanovili tudi biblioteko »Naša pesem«, ki je izdala dosedaj 10 različnih kompozicij. Pripravljajo tudi zbirko pesmi o tovarišu Titu ter izdajo albuma bo nazorno prikazal naš petletni načrt.

V Zagrebu je izšla dvojna številka novega časopisa »Arhitektura«, mesečnika za arhitekturo, urbanizem in primerjalno umetnost. Časopis izdaja zveza društev inženirjev in tehnikov FLRJ.

Naloga časopisa je, beležiti napore naših državnih projektivnih organizacij pri rekonstrukciji in obnovi naše države, pomagati pri uničevanju ostankov anarhične in nenačrtne arhitektonske prakse iz stare Jugoslavije in pa ustvariti idejno podlago nove arhitekture, pri čemer se mora upoštevati tradicija arhitekture naših narodov.

2200 gledaliških komadov. Za 30 letnico Oktobrske revolucije v ZSSR bodo objavljeni rezultati velikega vsezveznega natečaja za najboljši gled. komad. Razsodišče je iz vse Sovjetske zveze prejelo več kot 2200 gledaliških komadov, iz RSFSR več kot 1200 komadov, iz Ukrajine 460, iz Gruzije 100, iz Armenije 100, iz Uzbekistana 80. Že danes lahko rečemo, da je v primeru s prejšnjimi natečaji znatno narasla splošna idejna in umetniška stopnja večine gledaliških komadov, ki so bili poslani v presojo. Kakih 30% del je pisanih na temo Domovinske vojne, mnogo pa jih obravnava tudi probleme iz povojnega življenja in socialistične izgradnje. Več komadov je pisanih na temo o moralnem liku sovjetskega človeka, o njegovem življenju, družini, vzgoji mladega pokolenja itd. Tega natečaja se je aktivno udeležilo ogromno število avtorjev iz večine sovjetskih republik. Konkurz je pokazal tudi večje število novih literarnih sil.

Novi slovar ruskega literarnega jezika. Institut ruskega jezika Akademije znanosti ZSSR je pod redakcijo akademika S. P. Obnorskoga pripravil za tisk prvi slovar sodobnega ruskega literarnega jezika z besedno razlago. Namenjen je širokemu občinstvu in vsebuje 60.000 besed. Slovar bo izšel leta 1948. v 100 tisoč izvodih.

bodo s svojo tehtno vsebino živo zanimali vsakega bralca. Knjiga bo ilustrirana.

3. in 4. knjiga. M. Andersen Nexø, »Sirota Stina«. Roman. Prevel Fran Albreht. Ta globoko zajeti socialni roman, živa prepričevalna podoba trepečega delovnega ljudstva, ki se iz kapitalističnega izkoriščanja dviga k svobodi, zasluži, da pride v roke našim mladim čitateljem. Roman izide neskrajšano, v dveh knjigah, ki sta že sami vredni toliko, kakor znaša celotna naročnina za štiri knjige.

St. C. Daskalov: POT

Roman naprednega bolgarskega pisatelja St. C. Daskalova je vedavno izšel v založbi »Mladinska knjiga«.

Glavni junak, mladi Garčo, mnogo razmišlja o poti v lepo življenje — življenje samo ga je tiralo k njemu spoznanju, da je njegova sreča možna in utemeljena samo v skupnosti a sočlovekom, to je v družbi, ki ima iste interese in zato enako borbo.

Garčo je osirotel mladenič, iz revne gorske bolgarske vasi, kjer kršna niti za celo družino ne more dati kruha. Iste si ga pri različnih gospodarjih, grobijanih in oderuutih. Končno pride k dobremu baj Kamenu, kovaču, kjer se Garčo priuči kovaški obrti in kjer zaživi z ljudstvom demokratično vasi Zlatare. Tu se vodi zadržano življenje in ljudstvo prosvetljuje ljubljani učitelj Hajdutov.

KONFERENCA FIZKULTURNE ZVEZE JUGOSLAVIJE

Naloge fizkulture in športne propagande

V Beogradu se je pričela konferenca o fizkulturni in športni propagandi ter o ideološko-vzgojnem delu v fizkulturi, ki jo je organizirala Fizkulturna zveza Jugoslavije. Konferenci prisostvujejo člani propagandnih odborov fizkulturnih zvez ljudskih republik, člani kulturno-prosvetnega oddelka federalnih svetov Ljudske mladine ter predstavniki centralnega in republiškega tiska.

Konferenco je otvoril predsednik Centralnega odbora FIS-aja Rato Dugonjić. Poudaril je, da se je vloga kulturne in športne propagande danes globoko spremenila v razmerju s propagando v bivši Jugoslaviji. Ko je govoril o nalogah naših propagandistov, je Rato Dugonjić med drugim dejal:

»Naši fizkulturni propagandisti, naš tisk, film in radio morajo služiti temu namenu, da se tiste naloge fizkulturnega gibanja, ki so postavljene na našem kongresu, naših plenijih, ne samo spremljajo, temveč da jih naši propagandisti z močnimi sredstvi, ki jih imamo danes na razpolago, hkrati razvijajo in izpopolnjujejo. V naši fizkulturni propagandi mora zavladati mnogo oostrejši kritični duh, ki ga do sedaj ni bilo v zadostni meri. Ta kritični duh nam bo znatno pripomogel odpraviti mnogo nepravilnih pojavov, ki so v tem splošno-vzgojnem planu, ker je brez dvoma mnogo napak pri našem delu. Z našo fizkulturno propagando se do sedaj malo ustvarjale široke perspektive našim fizkulturnikom, posebno pa našim fizkulturnim voditeljem.

Naloga naših fizkulturnih propagandistov kot organizatorjev in voditeljev našega fizkulturnega gibanja je, da ne spremljajo samo posameznih fizkulturnih manifestacij, da jih samo popularizirajo, temveč da jih tudi organizirajo in pripravljajo.

Na koncu je Rato Dugonjić dejal:

»Mislim, da je zelo važno še enkrat poudariti vprašanje, ki je bilo poudarjeno na četrtem plenumu Centralnega odbora, ki je pri nas še vedno velik problem, in sicer poostri borbo proti nekdanjim pojavom, ki jih najdemo med

našimi fizkulturniki, poostri borbo proti nositeljem teh nepravilnih pojavov. Na četrtem plenumu smo ugotovili, da so nositelji teh nepravilnih pojavov, ki se odražajo na igriščih in telovadskih med tekmovalci, pa tudi med opazovalci, redno tisti elementi, ki so obenem v večji ali manjši meri voditelji borbe proti naši državi. Prizadevajo si, da bi na športnem poprišču izvedli svojo delavnost, za katero so vedno pripravljeni na drugih mestih. Tudi naši fizkulturni propagandisti ter ostali voditelji v fizkulturi so bili do sedaj zelo malo budni proti takim pojavom. Našemu kadru propagandistov je treba dati tako linijo, ki bo omogočila, da v svojem nadaljnjem razvoju ustvarijo tiste osnovne naloge, ki stoje pred njimi.

Nato je Vojan Rus, član Centralnega odbora FISAJ-a podal referat »Propaganda in vzgojno delo I. kongresa Fizkulturne zveze Jugoslavije in bodoče naloge«. Referat je bil dopolnjen s čitanim poročila o mednarodni propagandi, radiopropagandi, odnosu med fizkulturo in umetniki, filmski propagandi, fotopropagandi, kartoteki in statistiki.

Popoldne so razpravljali o delu propagandnih oddelkov Fizkulturnih zvez posameznih ljudskih republik ter o fizkulturni propagandi sploh.

Razpravljanja so se udeležili predstavniki propagandnih oddelkov Fizkulturnih zvez LR Hrvatske, LR Srbije, LR Slovenije, LR Makedonije in LR Črne gore. Le-ti so opozorili na nezadostno zanimanje našega tiska in splošne fizkulturne propagande za populariziranje fizkulturnih tekmovanj. Zaradi tega ni bilo dobro izvedeno tekmovanje v industrijskem in ljudskem mnogoboju, umljivo je pa, da se mora tiskovno delo fizkulturnih organizacij usmeriti v populariziranje fizkulture med delavsko in kmečko mladino.

V imenu Zdrženja književnikov LR Srbije je konferenco pozdravila književnica Milka Žicina. Objubila je polno pomoč književnikov pri delu za populariziranje fizkulture.

Konferenca se nadaljuje.

KRATKE VESTI IZ VSE DRŽAVE

Zagreb ima veliko prihodnost. Za razvoj tega drugega največjega mesta v naši državi so ustvarjeni vsi pogoji. Že med petletko bo Zagreb postal najpomembnejše prometno in industrijsko središče. Zaradi tega bodo morali preurediti žel. promet v mestu ter zgraditi železn. križišče. Vse železniške naprave, ki ovirajo razvoj mesta, bodo prestavili izven ožjega mestnega področja. Zagreb je pa tudi pomembno cestno križišče. Mestno cestno omrežje bodo povezali z novimi avtostradami. Najpomembnejše delo med petletko za nadaljnji razvoj Zagreba je zgraditev plovnega prekopa med Zagrebom in Siskom. Po tem prekupu bo Zagreb povezan tudi z vodnim prometnim omrežjem. Nadalje se bo že med petletko v Zagrebu razvila težka in elektrotehnična industrija. Razvija se tudi industrija težkih orodnih strojev, farmacevtskih izdelkov itd. V zvezi z razvojem mesta se kaže potreba po izboljšanju komunalnih naprav in ustanov. Med drugim razmišljajo o zgraditvi podzemelske železnice na progi Maksimir—Kustošija.

Inventarizacija gozdov v Dalmaciji pred zaključkom. V starih časih je bilo v Dalmaciji mnogo več gozdov. Zaradi nespametnega gospodarstva so številne gozdove povsem uničili. Zaradi tega so se spremenile tudi talne razmere tako, da ni mogoče več pogozditi mnogih gojav. Ljudske oblasti posvečajo največjo pozornost obnovi gozdov v Dalmaciji in doslej so bile uspešno organizirane velike pogozovalne akcije. V zvezi z ureditvijo gozdnega gospodarstva je tudi inventarizacija gozdnih zemljišč. Doslej so inventarizirali 420.000 ha gozdnih površin. Popisovanje in ocenjevanje gozdov bo kmalu končano.

Ena največjih in najbolj modernih opekarn v državi je začela obratovati. Pri Nišu so letos zgradili veliko opekarno, ki ima 32 krožnih peči. Zmogljivost opekarne znaša okrog 15 milijonov zidakov in deset milijonov strešnikov na leto.

Velika elektrifikacijska dela ob Neretvi v Hercegovini. S temi deli se bo znatno spremenilo tudi lice pokrajine. Zgradili bodo številne jezove ter tako ustvarili velika umetna jezera. Na Neretvi bodo tri umetna jezera, eno pa bo na njenem prioku Rami. Največje jezero bo vsebovalo 400 milijonov kub. metrov vode in bo 34 km dolgo. Gladina vode se bo znatno dvignila, zato bo voda preplavila tudi nekatere vasi. Prebivalstvo se bo preselilo v nova naselja. Vodo bodo uporabljali tudi za namakanje, ne le za pogon močnih hidrocentral. Delo se je že razmahnilo v velikem obsegu od Konjice do Jablanice. V Jablanici nastaja elektrifikacijsko središče Hercegovine.

Za pospeševanje živinoreje. Doslej so bile v državi tri srednje veterinarske šole: v Beogradu, Novem Sadu in Skoplju. Letos bodo odprli takšne šole še v Sloveniji, Bosni in Hercegovini, Crni gori in na Hrvaškem. Med petletko bodo zgrajena vsa potrebna šolska poslopja, ambulante in bolnice za živino.

Srbske kmetijske delovne zadruge so dosegle lepe uspehe v letošnjem prvem polletju. V LR Srbiji je zdaj 340 kmetijskih delovnih zadrug. V prvem letu petletke so izpolnile svojo nalogo glede pridelovanja glavnih pridelkov. Satveni načrt za pšenico je bil izpolnjen za 101,22 odstotka. Med petletko se bodo znatno povečale obdelane površine. Samo letos bodo z osuševanjem močvirij in s preoravanjem zemlje ob mejah pridobili 248 hektarjev njiv.

NOVE KNJIGE

J. V. Stalin: O velikem odtajbinskom ratu Sovjetskega saveza. »Kultura«. Biblioteka marksizma i leninizma. Beograd, 1947. Str. 210.

Juž Kozak: Šempeter. Roman. II. izdaja. »Slovenski knjižni zavod«. Ljubljana, 1947. Str. 340.

Tone Salikar: Tržaška cesta. Roman. »Slovenski knjiž. zavod«. Ljubljana, 1947. Str. 181.

Karel Grabeljšek: Za svobodo in kruh. »Slovenski knjiž. zavod«. Ljubljana, 1947. Str. 205.

Iz partizanskih let. Izbor proze. Uredil Josip Vidmar. »Slovenski knjižni zavod«. Ljubljana, 1947. Str. 257.

Bogomil Fatur: Knjiga lirike. »Slovenski knjižni zavod«. Ljubljana, 1947. Strani 124.

Bruno Frank: Cervantes. Roman. »Slovenski knjižni zavod«. Ljubljana, 1947. Str. 254.

G. P. Gorškov: Potresi. Poljudnoznanstvena knjižnica 10. — »Slovenski knjižni zavod«. Ljubljana, 1947. Str. 28.

Dr. Mirko Černič: Slovenska zdravstvena beseda. Zdravstvena knjižnica 1. »Slovenski knjiž. zavod«. Ljubljana, 1947. Str. 160.

Dr. phil. Adolf Režek: Prilog poznavaanja mineralnih voda Rogaske Slatine. Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani. Poročila 2. Ljubljana, 1947. Str. 128.

Charles Dickens: Dombey i sin. Iz angleščine prevedel Ognjan M. Radović. »Kultura«. Beograd, 1947. I. del, str. 681; drugi del, str. 632.

Kaj pripravlja Prešernova knjižnica za leto 1948.

Lani je Slovenski knjižni zavod ustanovil Prešernovo knjižnico, ki naj posebno odlično pokaže stremenje te založbe po resnično ljudski in množično dostopni knjigi. Uspeh prvega letnika je bil izredno zadovoljiv; malone 30.000 naročnikov iz vseh krajev Slovenije, iz neštetihi tovarn, delavnic in kmečkih hiš je pokazalo, da je slovensko delovno ljudstvo takoj razumelo pomen Prešernove knjižnice in se odzvalo njenemu klicu. Tako je treba posebej poudariti velik odziv v perifernih krajih Slovenije, zlasti v Mariboru in okolici ter v mnogih stajerskih delavskih središčih in vaseh. Toda organizacijska mreža se bo morala raztegniti še v mnoge kraje, kjer bi lahko bil odziv še večji in o katerih je upati, da bodo letos tekmovali med seboj v nabiranju naročnikov Prešernove knjižnice. Takša tekma bodi ena izmed nalog naših množičnih organizacij v okviru petletnega plana, zakaj s širjenjem Prešernove knjižnice se širijo v množicah delovnega ljudstva tudi novi pogledi na naše družbene, gospodarske in kulturne naloge. Z zavestjo raste tudi volja do samozobraževanja, h kateremu je dobra knjiga najboljši pripomoček. Širjenje Prešernove knjižnice, ki je izmed vseh najcenejša in vsebinsko dobro izbrana zbirka, pa je najboljša vzgoja za knjigo

in s tem za izobrazbo delovnega ljudstva. Prešernova knjižnica bo izdala letos v novembru svoj knjižni dar za l. 1948. Izšlo bodo štiri knjige za 65 din, kar pomeni v primeru z lanskim letom nov korak naprej: povečalo se je število in obseg knjig, znižala se je cena. Pravkar se pripravljajo oziroma dotiskujejo te knjige:

1. Koledar Osvobodilne fronte za leto 1948. Na okroglo trinajstih tiskovnih polah velikega formata bo ta koledar priložil poleg običajnega koledarskega gradiva celo vrsto načelnih agitacijskih in praktično pomembnih člankov o petletnem planu in o vsem, kar je z njim v zvezi: zelo obilno bo tokrat leposlovje s prispevki naših najboljših, tudi najmlajših pisateljev in pesnikov; obsežen bo razgled po slovenskih državah, posebej še po Sovjetski zvezi, kmetijsko zainteresirani bralce pa bo našel v njem serijo člankov, ki se tičejo njegovega dela. — Prav tako bo preskrbljeno za zabavno gradivo. Koledar bo obilno ilustriran.

2. Spomini na partizanska leta. II. knjiga. Knjiga bo sama po sebi samostojna in zaključena, vendar se z njo nadaljuje lanski zbornik, ki je prinesel vrsto pomembnih prispevkov k zgodovini partizanske borbe za našo svobodo. Tudi v letošnji knjigi izidejo članki, ki

Konferenca sindikalnih aktivistov in delavskih inšpektorjev

Uvedba norm je nujna zahteva našega načrtnega gospodarstva

Na konferenci sindikalnih aktivistov in inšpektorjev dne 23. t. m., o kateri smo poročali 25. t. m., so posamezniki diskutirali o pomenu norm, delu tarifnih komisij in preskrbi delavstva.

Vprašanje norm je vprašanje naše socialistične izgradnje. Norme omogočajo dnevno evidenco izvrševanja plana. Norme so podlaga za pravilno nagrajevanje delavcev po njihovem delu, njihovi strokovni usposobljenosti in njihovih zaslugah ter podlaga za znižanje produkcijskih cen. Uprave podjetij so dolžne upoštevati norme povsod, kjer je to mogoče, sindikalne podružnice pa morajo od uprav zahtevati, da uvedejo norme. Tudi delavski inšpektorji morajo zahtevati izboljšanje nepravilno postavljenih norm. Če so norme previsoke ali prenizke, se morajo znižati ali zvišati v dogovoru z delavci. Zato naj se v vseh oddelkih obratov uvedejo posvetovalne o normah.

Po normah dela pri nas je 121 obratov. Nekatera podjetja imajo registrirane norme za 80% delavstva, kontrole pa so pokazale, da po normah dela mnogo manj delavcev: tako dela na nekaterih gradiliščih le 30 do 40% delavcev. V železarni Jesenice pa dela velik odstotek delavcev po normah, ki niso registrirane.

Norme, ki so približno pravilne, morajo znižati proizvodne stroške, efekt dela po normah pa mora biti večji. Nepravilno so bile postavljene norme v usnjarni v Litiji, kjer so se po uvedbi norm produkcijski stroški dvignili za 25 odstotkov, in v obratu rudnika Trbovlje, kjer je tako nepravilno postavljene norme zagovarjal tudi pododbor sindikalne podružnice.

Mnogokje so velike napake pri normah. Če delavci norme stalno presežajo za 50, 80 in tudi 100%, so te norme prenizke. Nekatera podjetja pa takih norm ne popravijo, temveč izplačajo delavcem 30 do 50% manj, kot so po normah zaslužili. Tako ravnanje ustvarja nezaupanje delavcev do norm in delavci ne vedo, kakšen bo njihov zaslužek.

Pri določanju norm naj bodo navzoči udarniki, novatorji in delavci, ki jim je znana struktura dela in ki bodo lahko nadzirali, če so postavljene norme pravilne. Normiranci za tekstilno industrijo pri določanju norm niso upoštevali izkušenj delavcev; norme so bile nepravilne in so jih delavci sprejemali z nezadovoljstvom. Kjer norm ni mogoče uvesti, je treba delavce nagrajevati. Prav tako pa je treba nagraditi tudi vse tiste, ki so znali uvesti pravilne norme in s tem omogočili udarnišvo.

Brez norm ni planskega dela. Zato mora biti nenehna naša borba za uvajanje realnih norm. Norme bodo zvišale produkcijska sredstva in izboljšale organizacijo dela; z zvišanjem produkcijskih sredstev se bodo norme spet zvišale; tako bo rasel delovni efekt posameznikov, plan ne bo le dosežen, temveč presežen.

Mnoge tarifne komisije je treba reorganizirati

Mnogokje je bilo šablonsko rešeno vprašanje postavljanja obratnih tarifnih komisij. V te komisije niso bili določeni najboljši delavci, udarniki in novatorji. Vse take obratne tarifne komisije je treba reorganizirati in postaviti vanje delavce, ki so jamstvo za izvedbo petletke. Če bodo v obratnih tarifnih komisijah takšni delavci, bodo odstranjevali napake in uvajali vzorne tarife in norme. Tudi višje tarifne komisije doslej svoje naloge niso izpolnile in bodo morale izboljšati svoje delo.

Važna je borba za uvajanje planske evidence povsod tam, kjer je nepopolna ali sploh še ni. Sindikalne podružnice morajo zahtevati od uprav podjetij, da uvedejo evidenco, iz katere bo razvidno, kakšne so norme, kakšen je delovni učinek posameznih delavcev, kako so razdeljena delovna mesta. Iz te evidence mora biti razvidno, koliko je pri delu orodkov in pri delu dviga proizvodne stroške.

Zelo važna so tudi proizvodna posvetovalnja, ki so v mnogih podjetjih skoraj popolnoma opuščenca. Ta posvetovalnja se morajo vržiti najmanj enkrat mesečno; nanje morajo biti povabljeni tudi udarniki in novatorji, ki bodo med drugim odstranjevali napake pri delu in reševali spore med upravami in sindikalnimi podružnicami.

Izboljšanje preskrbe delavcev

Tovariš Borc je v svojem referatu o preskrbi poudaril, da se mnoga podjetja ne zanimajo za uvedbo preskrbe svojih delavcev. Ta podjetja izpuščajo iz vida, da je preskrba politično važnost; delavci morajo imeti občutek, da za nje skrbimo, biti morajo sproščeni skrbi, kaj bodo jedli, obuli itd. Tovarniški magacini se doslej ustanavljajo za podjetja, ki imajo nad 500 delavcev. Pri obstoječih magacinih je mnogo nepravilnosti. Ekonomski marsikje niso uspeli nabaviti hrane niti za sproti niti za zimo. Mnogi magacini niso imeli osnovnih racionaliziranih živil, delavci so bili slabše oskrbovani kot pred ustanovitvijo magacinov. Od inicitivnosti vodstev magacinov je odvisno, v kolikoli bodo preskrbovali delavce s prostimi presežki in jim s tem izboljšali prehrano. Dolžnost komisij za preskrbo je, da so v neprestanem kontaktu z vodstvom magacinov in da nadzirajo, da se v magacinih hrana ne zadržuje po nepotrebnem in da se ne kvari. Mnogokje magacini ne dobivajo racionalizirane hrane prioriteto. OSS ne sodeluje z mero-dalnimi forumi, da bi ta stvar v redu potekala, ker se premalo zavedajo, da je hrana gonilna sila pri izpolnjevanju pla-

na. Magacini nimajo dogovorov in pogodb za nabavo. Nekateri so se preveč zavedli za nakup za zimo, pozabljali pa so na vsakodnevne potrebe.

Delavske menze so ponekod dobre in podjetja ugotavljajo, da je produkcija zaradi tega boljša; v mnogih menzah pa je hrana slaba. Obratni magacini ne skrbijo, dovolj za hrano za menze; zadolžiti je treba posameznike, da bodo skrbeli za nabavo živil za menze, predvsem pa za nakup prostih presežkov. V mnogih menzah nihče ne skrbi za red in čistočo; nečistoča v menzah odbija, jemlje veselje do dela, nerednost pa je kriva zamujanja na delo. — Dnevno je treba ugotavljati, če so obroki v menzah zadostni, kakšna je kalorična vrednost hrane, kajti od tega je odvisno, v kolikoli bo delavec sposoben za delo. Za vse to morajo skrbeti tudi delavski inšpektorji.

Večji obrati imajo razne delavnice; mnoge osnovne delavnice pa nimajo materiala, ne prostorov in ne ljudi in zato ne obratujejo. Obratni magacini morajo tem delavnicam dati vedno zadosti blaga.

Osnovne potrebe za blago in čevlje krijejo delavci na industrijske karte; nepravilno je, da sindikat kupuje in prodaja razno blago iz izvenravnega fonda. Sindikat naj ugotovi potrebe svojega obrata, izda delavcem potrdila, s katerimi bodo nakupili to blago v najbližji trgovini. — Prihodnje leto bodo taki posebni kontingenti blaga dodeljeni posameznim okrajem, ki bodo blago razdeljevali sorazmerno s številom članov sindi-

kata ki jih imajo podjetja v okraju.

Poseben problem je kurivo. Dobra je preskrba z drvmi, kjer so organizirali kolektivne akcije za posek v gozdovih. Mnoge sindikalne podružnice pa v tem pogledu niso ničesar storile; še je čas: dogovoriti se morajo z upravami gozdnih gospodarstev in organizirati skupine, ki bodo šle na sečnjo.

Mnoga podjetja se izgovarjajo, da bi dobila zadosti delavcev, če bi jim mogla preskrbeti stanovanja. Ne izrabijo pa vseh obstoječih možnosti, da bi delavcem preskrbeli stanovanja. Če obstajajo tovarniški stanovanjski objekti, morajo skrbeti za pravilno razdelitev obstoječih stanovanj, eventualno zamenjavo stanovanj upokoencev, vdov in slično.

Hito in radikalno je treba odstraniti vse napake v pogledu preskrbe, da bodo delavci čim boljše preskrbljeni in tako sposobni reševati velike naloge, ki stoje pred njimi.

Po referatu so posamezniki poročali, kaj so v njihovih podružnicah ukrenili v pogledu preskrbe. Tekstilne tovarne v Kranju so organizirale delovne izlete h kmetom, v zameno pa so pri njih mogli nakupiti živila. Na Jesenicah je zlasti slaba preskrba z mesom, OLO in OSS Ptuj, Maribor in Slov. Bistrica pa se premalo zanimata za preskrbo delavcev teh okrajev. Navzoči so ob zaključku konference sklenili, da morajo takoj vse sindikalne podružnice uresničevati sklepe IV. plenuma, uvesti tovarniško kontrolo in ukreniti vse potrebno za uvedbo najstrožje delovne discipline.

Sklepi plenuma Zveze delavcev in nameščencev gradbene industrije

Centralna uprava Zveze delavcev in nameščencev gradbene industrije in stavbarstva Jugoslavije je sklicala IV. razširjeni plenum, da bi proučil dosedanje uspehe in pomanjkljivosti pri delu.

Da bi odstranili vse nedostatke in popravili dosedanje pomanjkljivosti, je sprejel plenum tele sklepe:

Plenum poziva vse delavce in strokovnjake gradbene industrije in stavbarstva, da se še bolj potrudijo pri odstranjevanju dosedanjih ugotovljenih nedostatkov in da še pospešijo svoje delo pri izvrševanju letošnjega načrta.

Plenum nalaža sindikalnim voditeljem in aktivistom dolžnost, da stalno razlagajo vlogo in pomen sindikalnih organizacij neorganiziranim delavcem in jih tako prepričajo o koristnosti sindikalne organizacije.

Nadalje se je treba boriti za čim večjo aktivizacijo članstva s pomočjo pododborov, komisij in sindikalnih skupin pri reševanju vsakdanjih življenjskih in delovnih vprašanj članov. V zvezi s tem je treba preiti od splošnih množičnih sestankov na sestanke po sindikalnih skupinah, da bi se naši forumi čim bolj približali množicam.

Povečati je treba budnost in boj proti vsaki škodi in ljudskim sovražnikom kakor tudi boj proti birokratizmu in pojmovanju, ki je tuje našemu gibanju v vseh naših organizacijah.

Uvesti je treba načrtno delo kot stalni sistem našega delovanja, ki naj vodi vsa naša vodstva od najvišjih do najnižjih.

Plenum poziva vse svoje organizacije, da prično voditi strogo evidenco in skrb o razvoju sindikalnih kadrov na temelju odločitev IV. plenuma centralnega odbora Enotnih sindikatov.

Plenum nalaža upravnim odborom in pododborom dolžnost, da ustanovijo alfabetske tečaje in da delajo s pomočjo množičnih organizacij vztrajno na tem, da bi se naučili pisati čim več nepismenih gradbenih delavcev. Za dvig teh delavcev je treba ustanavljati čitalniške skupine, v katerih naj se uporabljajo material, ki ustreza kulturni in politični ravni članstva, hkrati pa razlagati pomen in vlog gradbenih delavcev pri uresničevanju petletnega plana.

Plenum zahteva, naj novo organizacijo dela tov. Turčiča, Jovanovskega in drugih vse naše organizacije popularizirajo in vpeljejo kot stalen sistem dela.

Z organizacijo delavcev za posamezna delovna mesta. Gradbeni delavci se morajo zavzeti za nadaljnjo izpopolnitev sedanjih in ugotovitev novih, boljših metod dela v gradbeništvu in gradbeni industriji.

Plenum zahteva od vseh sindikalnih organizacij, naj energično zahtevajo, da bodo uprave podjetij na vseh delovnih mestih vpeljale norme in z njimi seznanile vse delavce.

Plenum nalaža sindikalnim podružnicam, naj se zavzamejo pri upravnih podjetjih za uvedbo točne vsakdanje evidence o doseženih delovnih učinkih in to uporabijo za javno prikazovanje izvršitve dnevnih, desetdnevnih in mesečnih nalog zato, da bodo delavci še naprej tekmovali.

Plenum nalaža sindikalnim organizacijam, naj spremljajo poštvalnost in razvoj delavcev, da bi mogli na podlagi tega pravilno nagrajevati, proglašati udarnike, novatorje in racionalizatorje in predlagati za odlikovanje najboljše delavce.

Službe delavske preskrbe je treba organizirati v vseh podjetjih. S tem v zvezi nalaža plenum centralni upravi in zveznemu sekretariatu, naj se zavzamejo pri ministru za gradnjo in generalnih direktorih da bodo službe delavske preskrbe v vseh podjetjih gradbene industrije in gradbeništvu čimprej ustanovljene.

Sindikalnim organizacijam se nalaža, naj vsak dan skrbijo za pravilno prehrano in preskrbo delavcev in da v tej smeri navodila in pomoč podjetjem kom. ham za stanovanja in preskrbo se pa nalaža.

naj vzpostavijo najtesnejše sodelovanje z ljudskimi oblastmi in upravami podjetij, da bodo s prostovoljnim delom ter varčevanjem z materialom onemogočili naglejšo in cenejšo graditev delavskih stanovanj. Plenum nalaža centralni upravi in vsem organizacijam, naj pri pristojnih ministrstvih in ustanovah zahtevajo, da bodo na objektih, kjer so se dela že začela, predhodno zasotovali potrebne prostore z vsemi potrebami za stanovanje delavcev.

Plenum poziva vse delavce, uslužbence, sindikalne aktiviste, naj vsestransko organizirajo in razvijajo socialistično tekmovanje z dnevnimi, desetdnevnimi in mesečnimi obveznostmi, da bi postala to stalna metoda dela.

Vsem organizacijam in vsakemu stavbenemu delavcu se nalaža, naj okrepi borbo v smeri racionalne uporabe vsakega kilograma cementa, železa, vsake opeke in deske in drugega stavbenega materiala, pri prevažanju, uporabi in projektiranju.

Plenum poziva, naj se vodi vztrajna borba za popolno izkoriščanje in skrbno ravnanje in varovanje gradbenih strojev. Zaradi dviga produktivnosti dela, zboljšanja kakovosti proizvodov in znižanja proizvodnih stroškov je naloga sindikalnih organizacij, da bodo redno prirejale proizvodna posvetovalnja, na katerih je treba reševati vsa vprašanja štednje in racionalnega izkoriščanja materiala. Proizvodna posvetovalnja morajo združiti delovne kolektive in voditelje v močno celoto za izvršitev vseh nalog, ki se pojavljajo v gradbeni stroki.

Upravnim odborom, pododborom in delavskim inšpektorjem se nalaža, da se bodo vztrajno borili za dosledno izvajanje pravilnika o tehnično-higienski zaščiti v gradbeni stroki, da bodo sestavili komisije za tehnično-higiensko zaščito pri upravnih odborih, pododborih, kjer to danes še ni storjeno.

Plenum nalaža upravnim odborom podružnic, naj zahtevajo od podjetij, da bodo sprejela čim večje število učencev v gradbeni stroki in da se bodo zanimala za pravilno nameščenje, prehrano in dviganje učencev.

Plenum nalaža vsem sindikalnim organizacijam, naj s pravilnimi odnosi vskladijo delo s tehničnimi voditelji in jim dajejo vsakdanjo pomoč, da bi mogli s skupnimi silami pravočasno izvršiti naloge, ki jih določa plan.

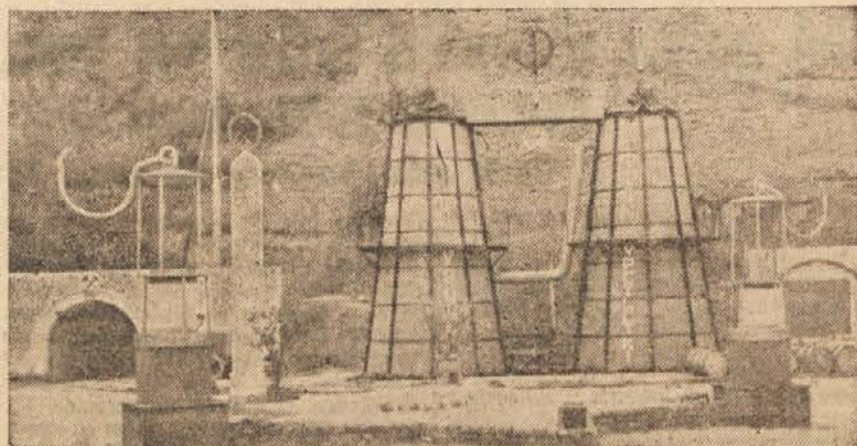
Plenum poziva vse gradbene delavce in strokovnjake, naj v svojih vrstah povečajo delovno disciplino in ne zapuščajo gradbenih podjetij.

Okrajna poslovna zveza nabavno prodajnih zadrug Murska Sobota je zbrala do vključno 16. t. m. 22-7% obveznih in 13-8 % prostih presežkov krompirja v primeri z obvezno oddajo

Ta okrajna poslovna zveza organizira samo odkup in odpošiljanje krompirja, v čemer vrši točno evidenco ter zbira in pošilja poročila Navodu. Po izjavi upravnika »Navoda« so ta v zadovoljivem stanju.

Iz blokov in knjig je razvidno, da je zavednost prekmurskih kmetov velika, kar pričajo oddani presežki posameznikov, kakor tudi celih KLO. Najbolj so se izkazali posestniki iz KLO Puževci. Posestnica tov. Kulš Helena ima obvezne oddaje 13 kg. Kontrahirala je 1000 kilogramov, oddala pa 1087 kg. Posestnik Kuzma Stefan ima obvezne oddaje 36 kg, kontrahirala je 400 kg, oddal pa 140 kg. Benkš Frane ima obvezne oddaje 36 kg, kontrahirala je 300 kg, oddal pa 408 kg. Temlin Stefan ima obvezne oddaje 235 kg, kontrahirala je 700 kg, oddal je 1088 kg. Banfi Bela nima obvezne oddaje, kontrahirala je 200 kg, oddal je 482 kg itd. Tako je ta KLO od-

Z RAZSTAVE DELA V TRBOVLJAH

Kemična tovarna Hrastnik razstavlja modele peči za proizvodnjo žveplene kisline, ki so v notranjosti izpolnjene s slikami udarnikov, vzorci izdelkov in grafikoni. V prvi peči razstavlja steklarina Hrastnik grafikone, ki prikazujejo porast proizvodnje žveplene kisline, ki bo letos dosegla v primeri z letom 1939 378%, apnenčeve moke 302%, žveplene apnenčeve brozge 202%, zelene galice 103%. V drugi peči razstavlja oddelek za izdelavo zdravil »Lek«, Grafikon prikazuje, da bo letos proizvodnja zdravil v primeri z letom 1939 dosegla 274%.

Papirnica Radeče razstavlja vse vrste papirja, ki ga izdeluje, med drugim fotografski papir, ki ga prvič izdelujemo pri nas. Stene paviljona krasijo slike, izdelane na tem papirju, skice, ki prikazujejo proizvodnjo papirja, porast produkcije, ki je avgusta dosežena 105%, skice udarnikov in slike obnovljenih tovarniških objektov, pri katerih so delavci v 7200 prostovoljnih urah prispevali delo v vrednosti 86.000 din.

Trbovlje ie prvi rudnik Jugoslavije, v katerem uvajajo izmenjavo rudarjev v jamah

Vstop rudarja v roj rudnika se dosele v vseh rudnikih Jugoslavije šteje kot pričetek delovnega časa. Po osmih urah delavac spet izstopi iz jame. Ker rudar zaradi hoje v jamo in iz nje izgubi dnevno povprečno 30 minut službenega časa, znaša njegov delovni čas namesto osmih ur ali 480 minut le 450 minut. Ta izguba delovnega časa pomeni mesečno več sto desetonskih vagonov manjšo produkcijo premoga. Na mnogih sestankih in zborovanjih so že razpravljali, da bi tu uvedli spremembo; rudar, ki na primer prične ob 6. uri zjutraj svoje delo, ne bi stopil ob šestih šele v jamo, temveč bi bil takrat že na delovnem mestu, delo bi zaključil ob 14. uri, ko bi ga v jami zamenjal delavec naslednje izmene.

Prvi so tako začeli delati te dni rudarji nekaterih obratov trboveljskega rudnika.

Katero so velike prednosti tega novega načina izmenjave? S tem, da bo vsak rudar v jami opravil osem ur efektivnega dela, bo proizvodnja mnogo večja. Če je sedaj borba za doseglo plana zelo težka — v preteklem mesecu rudniki zasavskega bazena plana niso dosegli — bodo s to novo izmenjavo plan lažje dosegali in ga tudi presegali. Naši industriji, našemu izvozu in potrebam prebivalstva bo zagotovljen premog, s povečano tonažo izkopanega premoga bomo izvojevali novo veliko gospodarsko zmago. Rudarji zasavskih rudnikov bodo odslej neprenehoma kopali premog, dočim je sedaj delo v rudnikih stalo dnevno povprečno dve in pol uri, kar pomeni ogromne količine premoga.

S to uvedbo bo odpadlo nedeljsko delo; rudarji, ki ves teden opravljajo težko fizično delo, bodo v nedeljah našli čas za počitek in razvedrilo, da se naslednjega dne spočiti spet vrnejo v jamo. V tem času pa bodo na odkopih lahko temeljito opravljena opravljena vzdrževalna dela, ki jih sedaj marsikje opravljajo med delom samim. Zaradi teh del v bodoče ne bo nikjer več zastaja produkcije.

Ker bo kopač prevzel delo od kopača, ki je delal pred njim, se bosta na delovnem mestu samsam pomenila o legi, kvaliteti in množini izkopanega premoga, o potrebnih tesarskih delih in slično. Delo kopača, ki bo kopanje nadaljeval, bo enostavnejše, ker mu vsega tega ne bo treba šele ugotavljati.

Razlika v času, ki ga je delavec prebil na delu prej in sedaj, bo plačana s 50% doklade na osnovni akordni zaslužek dotičnega dne. Pred sindikalne organizacije se postavlja važna naloga, da pojasnijo delavcem važnost in potrebo tega načina izmenjave.

Uprave podjetij so dolžne odstranjevati vse napake in nepravilnosti pri normah, tarifah, higiensko tehnični zaščiti, skrbeti morajo za dobro funkcioniranje preskrbe delavcev. Nadzorni osebje pa ima važno nalogo, da bo dobro organiziralo in razporejalo delo. S tem in s prepričevanjem delavcev bodo rudarji dosegli nove delovne zmage, bodo postali zgled vsem rudarjem Slovenije, ki bodo tudi v drugih rudnikih vpeljali isti način dela in pri tem uporabili izkušnje trboveljskih rudarjev, ki so prvi uvedli ta nov način dela.

kilogram, oddalji so 1297 kg, t. j. 49,9%, prostih presežkov so oddalji 4248 kg, t. j. 163,3%. KLO Krupnik ima obvezne oddaje 2797 kg, oddalji so obvezne oddaje 2159 kg, t. j. 76,4%, prostih presežkov so oddalji 8686 kg, t. j. 131,6%. Takih primerov imamo še več.

Slabša poteka odkup prostih presežkov v KLO Bregovci. Ta KLO ima obvezne oddaje 13.526 kg. Obvezne oddaje je oddal 6344 kg, t. j. 46,9%, prostih presežkov pa so oddalji le 1496 kg, t. j. 14,7%. Enako KLO Gorica, obvezne oddaje ima 12.166 kg, oddalji so 9.123 kg, t. j. 75%, presežkov so oddalji le 4039 kilogramov, t. j. 33,2%.

Podoben je položaj v KLO Sebelovci. Saj v tem KLO, ko so vršili kontrahacijo krompirja, poslovodja poslovavnice, OF sekretar in mladina, ni kontrahirali tajnik KLO, ki je največji posestnik v KLO in ima obvezne oddaje 841 kg z izgovori, »da se ne vidi krompirja v zemlji« itd. Enako se je izgovarjal tudi predsednik KLO. Sosed tajnika nima obvezne oddaje, je pa kontrahirala 400 kg, sedaj pa je oddal 218% kontrahirane količine.

Kljub temu, da ni kontrahirala ne tajnik in ne predsednik KLO, se popisovalec kontrahata niso ustrašili in so s svojo vestnostjo in pripravljenostjo dosegli nad 60% kontrahata v primeri z obvezno oddajo.

Col.

Zasedanje Generalne skupščine OZN ZDA hočejo uporabiti Grčijo kot mostišče za uresničitev svojih ekspanzionističnih načrtov

Govor šefa ukrajinske delegacije Manuileškega

New York, 26. septembra. Posebni dopisnik tassa poroča:

V svojem govoru, ki ga je imel na popoldanski seji Generalne skupščine OZN 22. septembra, je šef ukrajinske delegacije Manuileški odkril pomen manevrov, ki so jih sprožili tisti, ki si prizadevajo, da bi organizacijo OZN izpomenili v orodje svoje lastne politike z namenom, da bi si zagotovili svetovno gospostvo.

Manuileški je dejal, da ukrajinska delegacija smatra, da bi morali Generalna skupščina in OZN predvsem razpravljati o vprašanju, ki se nanaša na izpolnitev priporočil od 14. decembra 1946, s katerimi je bil vsem državam — članicam OZN dan nasvet, da zmanjšajo oborožitev, da iz oborožitve odstranijo atomsko orožje in da obdržajo vojne hujskače, kakor je predlagala sovjetska delegacija 18. septembra.

Hkrati bi morali Združeni narodi skrbeti za to, da bi se strogo izpolnjevala Ustanovna listina OZN, da bi se izpolnjevali sklepi in priporočila te organizacije in da bi jih določene sile ne tepale na tako grob način, kot se je to dogajalo doslej.

Manuileški je opozoril, da še vedno trajajo sovražnosti v Indoneziji, na Daljnem vzhodu, v Grčiji in v Palestini. Po udaril je, da je pomoč, ki jo ZDA izkazujejo Kuomintangu za vodstvo državljanske vojne proti demokratičnim silam Kitajske, v protislovju z načelom nemešavanja v notranje zadeve drugih držav, ki je jedro Ustanovne listine OZN. Prav tako je v protislovju z načeli Ustanovne listine odkrito vmešavanje v notranje zadeve Grčije s strani Velike Britanije.

Manuileški je poudaril, da je grški monarhistični režim kot posledica državljanske vojne pretrpel politični poraz in da je prišlo do poloma britanske politike.

Manuileški je poudaril, da se danes, kot je mogoče predvideti, ameriška oblastva pripravljajo, da prevzamejo vlogo eksekutorja bankrotirane britanske politike in da prevzamejo posele, ki jih Velika Britanija ni uspelo izvesti.

Ukrajinski delegat je poudaril, da so vsa ta dejstva, ki se nanašajo na kršitev Ustanovne listine OZN, toliko pomembnejša, kolikor gledamo nanje v luči dejstva, da je Sovjetska zveza zavzela do skrajnosti vestno stališče nasproti Ustanovni listini in njeni izvedbi. Sovjetska zveza je, kot je dobro znano, umaknila svoje čete iz Kitajske, Norveške, otoka Bornholm in iz Irana.

Manuileški je zatem opozoril, da je zaradi stališča nekaterih držav delo komisije za atomsko energijo, ki jo je ustanovila OZN 24. januarja 1946, še vedno na mrtvi ločki.

Poudaril je, da ameriška delegacija brez vsake podlage računa na to, da bi ohranila monopol glede atomskega orožja in kontrolo vseh virov surovin, ki služijo za proizvodnjo tega orožja.

Ukrajinski delegat je poudaril, da je ameriška delegacija označila opozorilo o potrebi izpolnitve priporočil Generalne skupščine glede razorožitve kot »neodgovorno propagando«. Hkrati pa ameriška delegacija ni rekla niti ene besede, s katero bi obsodila razbrzdano propagando nove vojne, ki se vodi v deželi, kjer je sedež organizacije ZN.

Manuileški se je nato dotaknil govora Višinskega in dejal:

»Milijoni ljudi so slišali izvajanje sovjetske delegacije in njen predlog o obrzdanju vojnih hujskačev. Človek ne more mimo dejstva, ki so bila navedena v tem govoru, ne more iti molče preko tega.

Nemogoče je smatrati za odgovorno ono, kar je gošpod Austin dejal na banketu v hotelu »Waldorf Astoria«. Austin je govor Višinskega imenoval potvornejšega. Vendar pa gošpod Austin ni mogel dokazati — kakor nihče tudi ne bo mogel dokazati — da je Višinski napak citiral izjave vojnih hujskačev, da so bile številke o profitu ameriških trustov med vojno netočne, da so bila dejstva, ki jih je navedel Višinski, netočna. V čem je torej bila laž v govoru Višinskega?

Prav tako tudi ni imel prav gošpod Austin, ko je trdil, da je govor Višinskega prizadejal škodo ugledu ZDA. Ako zadaja kdo škodo temu ugledu, potem so to prav tisti vojni hujskači, ki jih je imenoval predstavnik Sovjetske zveze.

Manuileški je nadalje dejal, da se danes izkazuje čast ljudem, ki so sodelovali s sovražnikom med vojno, sedijo v vladah, izrekajo sodbe in kaznujejo tiste, ki so se z orožjem v roki borili proti fašizmu.

Opozoril je na dejstvo, da vojni zločinci, kakršni je splošno znani morilec Bander, preizkušeni vohun, ki je po nemških navodilih med vojno ustanovil tople, ki so krale civilno prebivalstvo zaradi podpiranja sovjetskih sil, uživajo sedaj zatočišče v ameriški in britanski okupacijski coni kot »razseljence«.

SS-divizija »Galizien«, enota nemške vojske, je z vsemi udobnostmi razmeščena in lažno prikrita pod krinko »razseljencev« v Lincolnu, Sheffieldu in Essexu v Angliji. V taboriščih za »razseljence« v ameriški in britanski okupacijski coni so bivši gestapovski agenti in izdajalci, organizirani v vojaških formacijah, ki so jih izvežbali in pripravili vojni hujskači, očitno pa bodo vojni proti Sovjetski zvezi.

Manuileški je nadaljeval: »Tu bi želel odgovoriti gošpodu MacNealu. V svojem govoru gošpod MacNeal očitno ni bil v stanju zanikati dejstva, ki so značilna za delovanje vojnih hujskačev, dejstev, ki jih je navedel šef sovjetske delegacije. Namesto, da bi obsodil vojne hujskače, je MacNeal izbral drugo smer — napadel je politiko Sovjetske zveze, ki

je vedno bila, ki je sedaj in ki bo vedno ostala politika miru.

Da bi diskreditiral to politiko in s tem podprl splošno znani Churchillov govor v Fulton, se je MacNeal spustil celo do neposrednih sumničenj. Gošpod MacNeal se je hotel sklicevati na zgovorov. Ali se lahko tudi predstavnik ukrajinske delegacije sklicuje na zgovorov? Nismo pozabili, kako so nemški fašisti prišli na oblast. Ko so po inseminiranem požaru v Reichstagu prevzeli državno krmilo v Nemčiji, so bili slabi. Vladajoči krogi Velike Britanije tedaj, ko so imeli glavno besedo v Društvu narodov, niso niti mignili s prstom, da bi onemogočili fašizmu, vgnezditi se v Nemčiji. Vladajoči krogi Velike Britanije so smatrali, da je Hitlerjeva vlada orodje nove vojne Nemčije proti Sovjetski zvezi.

MacNeal je tu izgovoril še eno laž, namreč da se Sovjetska zveza ne strinja z nobeno državo. To ni res, kajti mi se strinjamo celo z Veliko Britanijo glede tistega posojila, o katerem Britanija pričakuje, da ga bo dobila na drugi strani Atlantika, v tem, da je zelo neugoden za britanski narod.

Tisto, o čemer ne soglašamo, je vprašanje, ali nekdo more oziroma ne more kršiti Ustanovne listine OZN. Teptanje Ustanovne listine, zanemarjanje sklepov in priporočil te organizacije je postalo že sistem.

Ukrajinski delegat je nadaljeval: »Stremljenja reakcionarnih krogov ZDA ne morejo zagotoviti gospostva nad vsem svetom in spremeniti organizacijo Združenih narodov v svoje orodje zaradi dominacije nad vsem svetom, pa tudi ne morejo služiti uveljavljanju Zdrženih narodov. Svetovno gospostvo velesil in narodna ter državna suverenost drugih narodov in držav, zlasti majhnih in srednjih narodov, so stvari, ki jih ni mogoče spraviti v sklad. Vseeno, kaj je govoril MacNeal, vprašanje nacionalizacije britanske industrije jekla na primer ali vprašanje udeležbe predstavnikov socialističnih strank v vladah Francije in Italije — to so stvari, ki spadajo v notranjo pristojnost vsake države, ne pa v »mednarodne« pogodbe, kakor misli britanski predstavnik.

Danes skušajo vzpostaviti specifično varstvo nad v vojni opustošenimi evropskimi državami s tem, da dajejo okoli njihovih vratov zelo težko in drago vrvo tujih posojil.

Manuileški je poudaril, da je težnja po svetovnem gospostvu rodila popolnoma neutemeljeno prepričanje v lastno premoč pri enih in trpek občutek brezpravnosti pri drugih, v celoti pa ustvarja okoli organizacije Združenih narodov ozračje brezzakonja in samovolje.

»Težko, da bi kdor koli mogel trditi, da služita taka politika miru in sodelovanju med državami. V tem sistematičnem in samovoljnem ravnanju posameznih držav, ki nas skušajo povrniti k praksi zloglasnega Društva narodov, je glavni razlog slabe učinkovitosti dela organizacije Združenih narodov.

Manuileški se je nato dotaknil ameriškega predloga o ustanovitvi »časnega komiteja za mir in varnost« in dejal, da je to v nasprotju z Ustanovno listino Združenih narodov. Poudaril je, da bi bil ta komitej vmesni organ, nekaj takega, kakor drugi Varnostni svet ali druga sknščina ali pa, kot se mnogi hoče, podružnica zunanjega ministrstva Združenih držav Amerike.

Kakšno je to grško vprašanje, ki se sedaj servira Generalni skupščini? Jedro grškega vprašanja ni samo v tem, da nekdo ožroža nedotakljivost in neodvisnost Grčije, jedro tega vprašanja je v tem, da vojni hujskači žele naravniti Grčijo za očiščene nemirov in ostrih spopadov na Balkanu, ker se delajo načrti o tem, da bi potegnili Grčijo v vojaško

Glasovalni stroj je zopet prišel do izraza Mnoge delegacije so poslušno odobravalе politiko dolarske diplomacije

Moskva, 26. septembra. Tass poroča: Posebni dopisnik »Pravde« na zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov piše:

Ko je bil postavljen na glasovanje dnevi red zasedanja Generalne skupščine, je večina delegacij poslušno stopila za ameriško delegacijo in ni pokazala nobene pripravljenosti, da upoštevajo mnenje, ki ga je izrazilo več delegatov v generalnem komiteju in na plenarnih sejah.

Sprejeti so bili vsi predlogi, ki so jih podale ZDA, bodisi same ali pa po središtvu satelitov, pri čemer je prišel do izraza glasovalni stroj.

Na dnevnem redu komiteja št. 1, v katerem se razpravlja o najvažnejših političnih vprašanjih, je 13 točk. Ni treba veliko truda, da se dokaže, da je bilo 7 izmed teh vprašanj postavljenih na dnevi red bodisi s kršitvijo Ustanovne listine Združenih narodov, bodisi s kršitvijo najvažnejših mednarodnih pogodb, s katerimi se ureja poveljni odnos med državami. Če samo to dejstvo zadostuje, da jasno pokaže, da oni, ki si brezobzirno prizadevajo, da bi gospodarili v OZN, vodijo to organizacijo na zelo nevarno pot.

Dejstvo je, da nihče ni poizkušal nasprotovati globokim in dobro utemeljenim argumentom šefa sovjetske delegacije Višinskega, ki je neizpodbitno dokazal, da je nezakonito podajati skupščini v obravnavanje vprašanja, ki so v protislovju z Ustanovno listino Združenih narodov ter z najvažnejšimi mednarodnimi sporazumi. Še več — tudi nekateri dele-

zvezi z Turčijo in morda celo z Italijo za izvajanje spopadov na Balkanu, ker se želi nekdo, potem ko je okupiral Grčijo, uveljaviti na Sredozemskem morju s perspektivo prodiranja v Palestino in države Arabskega Vzhoda, da bi se približal Sueškemu prekopu in obenem zavzel takšen strateški položaj, ki bi ogrožal Sovjetsko zvezo.

Na podlagi česa se grškemu narodu jemlje pravica, da bi z lastnimi silami rešil svoje notranje težave, da bi postal gospodar svoje lastne države? Na podlagi česa je Vel. Britanija diktirala grškemu narodu datum volitev v parlament, določila datum plebiscita, sestavljala grške vlade po svoji volji, medtem ko spadajo taki postopki v prerogative suverene grškega naroda? Očitno je samo en razlog vseh teh nezakonitih postopkov: da bi prisilili grški narod, da bi odstopil svojo državo tistim, ki jim je potrebna kot mostišče za uresničitev njihovih ekspanzionističnih načrtov.

V tem je pravo jedro grškega vprašanja, ne pa v monstruozni politični diverziji, s katero se prikrivajo, težje za tem, da bi obtožili Albanijo, Bolgarijo in Jugoslavijo, da rušijo nedotakljivost in neodvisnost Grčije.

Vidite, pod takimi okoliščinami, ko vojni hujskači ne samo umetno ustvarjajo in podpirajo vojno psihozo, temveč podvzamejo tudi praktične ukrepe, ki vzemirajo narode — pri teh pogojih zahtevajo sklep o sklicanju posebne konferenec za ukinitve načela soglasnosti petih stalnih članov VS pri reševanju vprašanja miru in varnosti. Zdi se, da so nekaterim tesni okviri organizacije ZN in da jim je Ustanovna listina ZN, sprejeta v San Franciscu, zapreka na poti. Nekdo hoče manjšini odvzeti sredstva samobrambe, sredstva, ki so ji zagotovljena z Ustanovno listino.

Brez ozira na to, da li pravi pobudniki predloga o reviziji 27. člena Ustanovne listine, ki predvideva načelo soglasnosti velikih sil v Varnostnem svetu, želijo ali ne, predvidevajo ali ne, bi takšen sklep predstavljal začetek konca organizacije ZN. Morda se to strinja z načrti podpiralcev na novo vojno, vendar se to gotovo ne strinja z namerami pobornikov miru in varnosti.

Kaj bi bilo potrebno, da se obvladajo te zapreke?

1. Potrebno je sprejeti predlog sovjetske delegacije, da se pospeši izvršitev priporočil Generalne skupščine z dne 14. decembra 1. 1946 o vprašanju zmanjšanja oborožitve in da se atomsko orožje vrže iz arzenala držav članic organizacije ZN; potrebno je sprejeti nujne ukrepe, na katere je pokazal sovjetski predlog za obrzdanje vojnih hujskačev.

2. Potrebno je, da se vsi člani ZN držijo Ustanovne listine.

3. Potrebno je, da bi bilo sodelovanje petih velesil, ki so zagotovile zmago Združenih narodov v največji vojni v zgodovini, zasnovano na skupni akciji za obrambo miru in varnosti.

4. Potrebno je spoštovati suverenost, neodvisnost in nacionalno dostojanstvo vseh narodov in držav.

Manuileški je ob koncu spomnil na besede generalisima Stalina o organizaciji ZN: »Moč te mednarodne organizacije je v tem, da je le ta zasnovana na načelu enakopravnosti držav, ne pa na načelu gospostva enih nad drugimi. Če bo organizacija Združenih narodov uspela tudi v bodoče ohraniti načelo enakopravnosti, tedaj bo lahko brezpogojno odigrala veliko in pozitivno vlogo pri ohranitvi splošnega miru in varnosti.

»Poborniki miru in sodelovanja med narodi ne bodo nikdar pozabili teh besedi, je rekel Manuileški. Ne bodo varčevali s naporom ter bodo delali v korist miru in se bodo borili za mir proti mračnim silam zla, proti usodnim silam reakcije napada.

PRED OBCINSKIMI VOLITVAMI V FRANCJIJI

Francoska vlada hoče za vsako ceno dobiti kredit v Ameriki

Pariz 26. septembra. Tass poroča: Francoska vlada, ki se zaveda neuspeha svojega dosedanjega dela, je pričela tik pred bližnjimi občinskimi volitvami pogajanja v Washingtonu in Parizu, da bi dobila dolarski kredit.

Po poročilih iz francoskih novinarskih krogov je Ramadierova vlada sklenila dobiti ta kredit za vsako ceno in v najkrajšem času zato, da bi imela nek adut pred volitvami, ki ne obljublajo nobenega uspeha socialistični stranki. Francoska vlada prosi, da se ji da ta kredit izven »pomoci« v okviru Marshallovega načrta.

ZDA zastopata pri pogajanjih, ki se vodijo v Parizu, finančni minister Snyder in državni podtajnik ameriškega zunanjega ministrstva za gospodarske probleme Clayton.

Francoski tisk je osvetlil te razgovore, med drugimi tudi opazovalec uradne France Presse André Vianson. Po njegovem zatrjevanju zahteva francoska vlada kredit 700 milijonov dolarjev, ki naj se deloma uporabi za nakup pšenice in premoga v ZDA, da se »simbolično« poveča obrok kruha za 25 gramov ali pa da se obdrži vsaj sedanjí obrok 200 gramov še tekom zime.

Nakup ameriškega premoga s temi krediti naj bi preprečil nadaljnji zastoj dela v tovarnah zaradi nezadostnih dobav premoga iz Porurja. Kakor trdi ta opazovalec, je francoska vlada pristala na to, da ne bo za ta kredit stavila nobenih bistvenih pripomb proti združitvi francoske okupacijske cone z angloameriško cono Nemčije.

Amerika pa zahteva nadaljnjo »proti-uslugo«: »ureditev francoskih financ«. To je pogoj, da dobi kredit. To pojasnjuje tudi mrzlična delavnost tako imenovanega »odbora za finančno ureditev«, ki zaseda že pet dni nepretrgoma. Po Snyderjevem sestanku s finančnim ministrom Schumanom, ki ga je obvestil o delavnosti tega komiteja, se je to delo še pospešilo.

O delu tega komiteja, piše list »Ce Soir«, da bo poskušal Ramadier zmanjšati izdatke za socialno zavarovanje, za obnovo in odkup industrijskih naprav. »Kakor izgleda, se to slučajno popolnoma sklada s Snyderjevimi stališči«.

Isti list piše, da je Snyder ognjevit pobornik zmanjšanja carinskih zaprek. Prizadeva si, da bi odprl francoska prekomorska tržišča ameriški delavnosti in ameriškim proizvodom.

Enotna socialistična partija Nemčije se najdosledneje bori za enotno demokracijo Nemčijo

II. kongres Enotne socialistične partije Nemčije

Preteklo soboto se je v Berlinu začel drugi kongres Enotne socialistične partije Nemčije. Kongresa so se udeležili kot gostje številni delegati iz inozemstva: člana Centralnega komiteja Vezvezne komunistične partije (bolševikov) Smislov in Pospelov, podpredsednik KP Anglije Palme Dutt, v imenu KP Francije Roucotte, v imenu KP Madžarske Sator Nogrady, v imenu KP Jugoslavije Paja Gregorić in Nikola Kovačević, v imenu Ljudske mladine Jugoslavije Slavko Komar ter predstavniki KP Češkoslovaške, Švedske, Norveške, Švice in Luxemburga.

V pomembnem govoru ob otvoritvi kongresa je predstavnik sovjetske vojske uprave polkovnik Tulpanov med drugim dejal:

»Mi smo edina vojaška uprava, ki smatra za svojo demokratično dolžnost pomagati tistim silam in organizacijam, ki se bore za enotnost delavskega razreda in za enotno demokratično Nemčijo. To naše stališče do problema delavskega gibanja v Nemčiji in do problema enotnosti vseh demokratičnih antifašističnih sil v njihovem prizadevanju za ustvaritev enotne demokratične Nemčije izhaja iz bistvene razlike med našo socialistično državo in kapitalističnim karakterjem drugih držav, ki so okupirale Nemčijo.

Zdaj sta ustvarjeni že dve Nemčiji in je demarkacijska črta v resnici jasno vidljiva. Prva Nemčija je dežela vseh naprednih sil delavskega razreda, kmetov in intelektualcev. Ta Nemčija ima globoke korenine med narodom in verujemo, da ji pripada bodočnost in ji je zagotovljen tudi nov procvit. — Druga Nemčija je dežela tistih ljudi, ki jo želijo s pomočjo inozemskega kapitala pahniti v ponovno krvavo vojno, ki jo pripravljata imperialistični in monopolistični kapital. Ta Nemčija se bo hočeš nočeš spremenila v inozemsko agencijo.

Na kongresu sta govorila predsednik enotne socialistične partije Nemčije Wilhelm Pieck in Otto Grottewohl, ki sta poudarila kot najvažnejši predpogoj za izvedbo ciljev enotne socialistične partije ustvaritev enotnosti delavskega gibanja v vsej Nemčiji.

Demokracija madžarska vlada bo posvetila vso skrb izvedbi gospodarskega plana

Budimpešta, 26. sept. Dopisnik Tanjuga poroča:

Včeraj je predsednik Madžarske republike Zoltan Tyldi zaprisegel novo madžarsko vlado.

Sestava vlade je naslednja: Predsednik vlade Lajos Dynies (stranka malih posestnikov); namestnik predsednika vlade Matyas Rakossi (Komunistična partija Madžarske); minister za zunanje zadeve Laszlo Raik (Komunistična partija Madžarske); minister za finance Miklos Nyaradi (stranka m. pos.); minister za zun. zadeve Erich Molnar (Kom. partija Madžarske); minister prosvete Gyula Ortutai (stranka malih posestnikov); minister za poljedelstvo Arpad Szabo (stranka malih posestnikov); minister za trgovino in zadružništvo Sator Ronai (socialdemokratska stranka); minister za promet Ernő Görő (Komunistična partija); pravosodni minister Istvan Ris (socialdemokratska stranka); minister za industrijo Antal Ban (socialdemokratska); minister za socialno politiko in narodno zdravje Karoly Olt (Komunistična partija Madžarske) in minister za gradnje in javna dela Jožef Darvas (nacionalno-kmečka stranka).

Po zaprisegi je predsednik Lajos Dynies, ki je pozdravil v imenu nove vlade predsednika republike, med drugim dejal:

»V težkih časih prevzemamo vodstvo poslov države. Dobro se zavedamo težkih nalog, ki jih moramo rešiti, da delovno ljudstvo omogočimo srečnejše in zadovoljnejše življenje in mu zagotovimo vsakdanji kruh. Ne smemo izgubljati niti trenutka, ker so danes potrebna dela, ne pa besede. Brezbizirno bomo strli špe-

kulacijo in odpravili draginjo. Brezbizirno bomo nastopili proti saboterjanju in sovražnikom demokracije. Mi smo vlada dela in smatramo delo za najboljšo merilo prednosti, prizadevali si pa bomo tudi, da pripade zemlja tistim, ki delajo v službi naroda, obnove in demokracije.

Predsednik republike Zoltan Tyldi je izjavil:

»Priprčan sem, da bo vsa država z veseljem sprejela vest, da so stranke koalicijske osnovale novo demokratično vlado. Novo vlado, kot je dejal tudi gošpod ministrski predsednik, čakajo izredno težke naloge. Ena izmed teh nalog je nujna. Vlada mora storiti vse, da olajša skrb za obstoj milijonov delovnih ljudi, ki zadnje tedne, kot je videti, naraščajo, in utrdi vso našo gospodarsko ureditev ter s tem omogoči uspešno nadaljevanje dela. V rokah te vlade je usoda plana, ki ima zgodovinski pomen za naše narodno življenje, usoda triletnega plana. Vlada naj poleg vsakdanjih skrbi stalno upira pogled tudi na ta veliki plan in naj postavi v svoj delovni program ustvaritev tega plana.

Zborovanje KP Madžarske

Včeraj je bilo v predmestju Budimpešte — Kispesti zborovanje KP Madžarske, na katerem je govoril min. za notranje zadeve Laszlo Raik. V svojem govoru je minister Raik poudaril, da je treba z vsemi silami delati za krepitev delavske enotnosti. Med drugim je nadalje dejal, da sta minister Ernő Görő in minister za industrijo Antal Ban v imenu svojih političnih partij že pričela skupno delo pri izdelavi vladnega programa, ki sloni na programu, ki ga je objavila KP Madžarske.

FIZKULTURA

V nedeljo 28. septembra bo na Stadionu ob Tyrševi cesti tekmovanje sindikalnih fizikturnih aktivov v mnogoboju za prvenstvo LRS

Slovesna otvoritev tekmovanja S.F.A. v mnogoboju bo na Stadionu ob Tyrševi cesti točno ob 8. uri, nato pa ob 8.30 uri pričetek tekmovanja. Tekmovanja se bodo udeležili najboljši sindikalni fizikturni aktiv iz vse Slovenije. Tekmovalci bodo deset najboljših ekip. Vsaka ekipa šteje deset fizikturnikov in šest fizikturnic. Fizikturniki tekmujejo v desetorboju fizikturnice pa v osmerorboju. Prvih pet disciplin v desetorboju je obveznih za vse člane ekipe in prve štiri pa za vse članice. V ostalih neobveznih disciplinah tekmujejo po dva fizikturnika oziroma fizikturnice, ocenjuje se pa čas najboljšega oziroma najboljša tekmovalke. Za fizikturnike so obvezne discipline: tek na 100 m, met krogle, prosta vaja, tek preko zaprek in skok v višino. Neobvezne pa v katerih tekmujejo po dva tekmovalca ekipe: plavanje na 100 m, tek na 3.000 m skok v daljavo, streljanje na 200 m in metanje bombe. Obvezne discipline za fizikturnice: tek na 60 m, met krogle, vaje na gredi in skok v daljavo. Neobvezne v katerih tekmujejo po dve fizikturnici in upošteva se čas najboljša: plavanje na 50 m, metanje bombe, tek na 800 m in skok v višino.

V obveznih disciplinah bodo tekmovali fizikturniki in fizikturnice dopoldan na stadionu ob Tyrševi cesti. Dalje bodo tekmovali popoldan na štadijonu fizikturniki v teku na 3.000 m v skoku na daljavo in metu bombe. Članice pa v metu bombe, teku na 800 m in skok v višino.

V ljudskem kopališču bodo ob 14.30 po dva člana ekipe tekmovala v plavanju na 100 m prosto in po dve članice na 50 m prosto.

Na vojaškem strelišču bosta po dva člana ekipe tekmovala v streljanju z vojaško puško na 200 m.

Tekmovanje sindikalnih fizikturnih aktivov v mnogoboju je prvo tekmovalje, ki sta ga organizirala Centralni odbor enotnih sindikatov Jugoslavije in FISAJ. Namen tekmovanja je vključiti čim več članov sindikalnih organizacij v fizikturno življenje.

Sindikalne podružnice naj organizirajo skupni obisk tekmovanja, na katerem se bomo seznanili s fizikturniki sindikalnih podružnic iz ostalih krajev Slovenije. Ker je tekmovalje prvo, si bodo tekmovalci kakor tudi ostali člani sindikalnih organizacij in člani fizikturnih forumov pridobili bogatih izkušenj za organiziranje in izvedbo sindikalnih tekmovanj, ki se bodo vršila vsako leto.

Na vse tekmovalne prostore je vstop prost.

Vsi tekmovalci kakor tudi sodniki in ostali, ki bodo sodelovali pri izvedbi tekmovanja, morajo biti najkasneje ob 7.30 na Armijem igrišču (bivše igrišče FD Ljubljana ob Tyrševi cesti, nasproti Stadionu), od koder bo skupni odhod na Stadion.

V finalno tekmovalje za prvenstvo LRS so se plasirale sledeče reprezentance sindikalnih podružnic: delavnica drž. železnice Maribor, ki ima največ točk in s tem največ izgledov za prvo mesto. Z majhno razliko v točkah ji sledi reprezentanca mariborske tekstilne tovarne in tik za njo reprezentanca »Ljudske pravice«. Zelo močna je ekipa, ki so jo postavili kovinarji v Celju in na Jesenicah.

DANES BODO RAZDELILI PRVE FIZKULTURNE ZNAKE

Danes bo ob 16. prvi razdelitev fizikturnih znakov na letnem tekmovanju FD Enotnosti v Tivoliju, v primeru dežja pa na Taboru ob isti uri. Spored slavnosti:

Otvoritveni govor in razdelitev znakov vseh stopenj. Sledil bo fizikturni nastop s sledečim programom:

1. tek na 110 m čez zapreke, skok v višino, met krogle (moška vrsta);
2. tek na 100 m, skok v daljino, met bombe (ženska vrsta);
3. košarka, odbojka, sabljanje (moške ekipe);

4. tek na 1500 m (moški);
5. boks, 3 pari;
6. tek na 100 m, met bombe, skok v daljino (moška vrsta); tek na 800 m, met krogle, skok v višino (ženska vrsta);
7. parтерна telovadba, preskok čez konja, orodna telovadba (moške vrste).

Vabimo vse ljubljanske fizikturnike, da se slavnosti udeležijo v čim večjem številu in tako najbolje prikažejo pomen, ki ga ima tekmovalje za fizikturne znake. — Vstop je prost!

Tekmovanje ljubljanskih sindikalnih fizikturnih aktivov v mnogoboju zaključeno

Ljubljanski krajevni sindikalni svet je 20. septembra zaključil tekmovalje sindikalnih fizikturnih aktivov v mnogoboju. Tekmovanja se je udeležilo nad 150 tekmovalcev iz fizikturnih klubov in članov sindikalnih organizacij. Vsaka skupina šteje 10 fizikturnikov in 6 fizikturnic ali skupaj 16 tekmovalcev. Doseženi rezultati so zadovoljivi, predvsem ako upoštevamo dejstvo, da je med njimi mnogo tekmovalcev, ki se prej niso udeleževali v fizikturnem življenju. Vsaj je prvenstveni namen sindikalnega tekmovanja v mnogoboju oživil fizikturno in potrdil same sindikalne podružnice, skratka vključiti v fizikturno čim več tistih, ki jim je namenjena v organizirano in načrtno telesno vzgojo. Ljubljanski KSS je v tem pogledu do neke mere uspel.

Doseženi uspehi se ocenjujejo po točkah. Najboljše uspehe je imela sindikalna podružnica Ljudske pravice, ki si je pripadla 3047 točk; (moška 2375 in ženska 772) drugo mesto sindikalna podružnica ministrstva za trgovino in preskrbo s 2624 točkami. Tretje mesto DES Ljubljana 2590, četrto mesto Jugopetrol 2260 točk, peto mesto

Tobačna tovarna Ljubljana 2193, šest mesto Kurilnica Siska 2045. Tekmovanja so se udeležile še druge sindikalne podružnice. Ker niso postavile kompletne ekipe se niso mogle plasirati v finalnem tekmovalju. Mestna klavniča v Ljubljani je postavila

Prvi nosilci zlatega fizikturnega znaka v Sloveniji.

Na dožnjaku pri Igrašu

Lepo je v Prekmurju poletne dni, ko zori pšenica pod žarečim juljskim soncem, ko se že vrstijo na njivah kozare rži, in ko se rumenijo pravkar zorana strnišča, kjer bo v nekaj dneh sklila ajda in repa. Marjetin da je najprikladnejši za ajdo, Anin naznanja, da bo treba kmalu začeti z repo, Eljin pa da treba spravili pod streho kozare rži in križe pšenice ter se pobrigati za mlatilnico.

Onega dne so pri Igraševih na Gorickem praznovali dožnjak, to se pravi, počeli so že rži in pšenico, končali so žetev. Igrašova hiša je na klancu, ki se položno dviga od Petrovč na sever in spremlja z leve strani Ledavo, katere pritoka od nekod iz Avstrije in se izliva pri Lendavi v Muro. Klanc je peščen in suh, kot so peščeni in suhi vsi klanci na Gorickem. Zato pa je žetev na klancih navadno bolj zgodaj kot pa v dolini od Ledavi. Razen tega dolinarji navadno zbadajo hribovce, da vse zeleno požanjejo, samo ajdo belo.

Igraš je zadovoljen z žetvijo. Rž je sicer vsa polegla in Vidova meglja ji je zrnje spila, toda pšenica je lepo obrodila.

Samo naj nas ne doleti kakšna kazen, da vse srečno pod streho spravimo, pa bo dovolj za nas tri,« je govorila njegova žena, Igrašova Anika, ko so žneci sedeli za mizo in splakovali žejna grla. Mislila je na Igraša, petinpetdesetletnega

ga gospodarja, na osemnajstletnega sina, ki je določen za verta-gospodarja, in na sebe.

»Samo da nas ne doleti kazen božja,« je ponovila za Aniko Gederova in pokazala na oblake, ki so se zbirali tam nad Nemško Ano.

Vreme je bilo res zelo soparno. Vročina je pritiskala.

Danes so vse kokoši na brajdh se dele in snoči so žabe po cestah skalale,« je dodal kajzar Bokanov Štef. »To ne naznanja nič dobrega. Preden je pred vojno toča oklestila Večeslavce, Petrovče in vso Ravensko, so žabe pritiskale na cesto, kot bi se ženile.«

»Pustite zdaj žabe in nevihto, pustite, pa jelite,« je prekinila pogovor Anikina hči, ki se je bila omožila od hiše, pa je prišla v pomoč za žetev. Prinesla je na mizo veliko skledo smetanske krompirjeve juhe.

»Laže boste ravnali oblake, ko boste siti,« je dodala in se nasmejala.

»Nikar se ne šali iz boga,« jo je hotela ukoriti Gederova, ki je baje zelo pobožna žena. Toda, ko je odločno zajela z žlico smetanske krompirjeve juhe in so se ji pokazali lepi, okrogli mladi krompirčki, je pozabila na jezo. Da je ne bi kdo prehitel, je potegnila za lase Anikinega zeta, ki je tudi sedel za mizo, in na ves glas vzkliknila:

»Bog daj toliko obrokov, kot je las na Lajčjevi glavi!«

Običaj je tak, da se povleče za lase najbolj kuštravega pri mizi, ko se jede prvokrat nov pridelek in letu. To baje pomaga, da bo pridelek bolj izdaten. Tako so mislili tudi Igraševi žneci, ko so odlagali žlice po drugi izpraznjeni skledi smetanske krompirjeve juhe. Edini Štef ni bil prepričan v to. Čutil je, da bi bilo pri njem še prostora, zato ni izpustil žlice.

»Seveda, ko niti kape ne vzame z glave, kadar seda za mizo,« je pomislila Gederova pri sebi glede Stefove nenamernosti. Izreči tega ni utegnila, ker je prišla med tem časom že druga jed: vitice s sirom in ivanjskimi jabolki.

»Ho, ho! Vidi se, da pri Igrašu se vedno pes nogo v masti drži,« se je Štef razveselil vitice. Na siromasnem Gorickem je poseben dogodek in praznik, ko pride vitica na mizo, kajti Goricko je skopo. Malo prirate, ljudi pa je mnogo, a posebno otrok. Redka je hiša, ki z domačo zabelo zdrži do naslednjih kolon.

»To smo še nekaj malega prihranili za žetev,« je bilo nerodno Igrašu. Skoro mu je bilo žal, da je tako dobro postregel žnjecem, a to je bilo samo trenutno. V svoji notranjosti je bil zadovoljen, da se more pokazati z vitico tudi on, ki ni med bogataši v okolici.

Saj nisi pred KLOjem, Toni. Nam že lahko poveš, da bomo tudi pri mlatvi jedli vitice.«

Štef je to rekel malo zares, malo za šalo. Zares, ker resnično ne bi imel nič proti viticam, za šalo pa, ker bi tudi njega skoraj nekoč prišli, ko je rekel

na KLOju, da ima dva pluga travnika in samo pet ogonov polja, kasneje pa se je izkazalo, da je bilo prav narobe.

Stefova pripomba je obrnila pogovor na dajanje, na KLO, na vedno ponovna popisovanje, ki se vrše na vasi, in podobno. Žneci so tekmovali, kdo se bo spomnil bolj izvirne dogodivščine pred KLOjem.

»Rajšavov Gusl je dal zapisati, da ima dva oralna sončnica in pol oralna žita. Zdaj pa je dobil pismo, da mora dati sončnicega semena, kolikor ni pridelal sončnic z biljem in listjem vred. Mislil je, da bo on druge potegnili, pa so drugi njeja.«

Reček je prijavil, da ima pet plugov gozda in neko malenkost oratje zemlje. Zdaj pa je dobil, da mora dati osem klafrov drv in ga je skoraj božje zadelo. Sosedje pa pravijo o njem: Reček bo z zrnjem kuril, v mlino pa bo peljal skorje, ki mu bodo ostale od gozda, ko bo davek dal.«

Ferko je izjavil, da ima dva konja in eno kravo, da mu ne bi bilo treba mleka dajati, zdaj pa bo sam sebe vpregel, da bo šoder vozil na cesto, z mlekom pa bo svinje hranil, da mu bodo igrali, ko bo šoder vozil.«

Pridanova pa je prijavila, da ima tri otroke, da bi več sladkorja dobila. Ko pa je bil pregled kart, se je pokazalo, da ima samo enega otroka. Ampak Pridanova se ni dala kar tako ugnati. Saj res, je rekla, vi vidite samo enega taz pa vem, da bodo čez dva meseca že trije, ker se mi zdi, da nosim dva. In so

se vsi v KLOju smejali, ampak sladkor so ji samo za enega dali.«

Tu se je vmešala gospodinja Igrašova Anika:

»Seveda, zdaj bi kar vse rade dvojčke imele, ko je Mariška z Metlike toliko obleke in vsega za svoja dvojčka dobila.«

»Kdo pa jih bo učil boga moliti,« je dopolnila Aniko Gederova. Toda njena pripomba je padla v prazno. Na mizo je prišla tretja jed: makovi retasi in vrtniki in z njimi črna izabela.

Ko so prišli makovi retasi in vrtniki z vinom, so se žnjecem še bolj razvezali jeziki. Navada je namreč ob takih prilikah, da se juha čimprej in v molku pojne, da druga jed razvezuje jezike, a pri vinu da se razvije pogovor — o politiki.

»Samo da ne bi bilo epde vojne,« je zavila proti nebu oči Gederova.

»Beži, beži! Kakšna vojna. Saj se še niti končala nile,« je bil hud Štef.

»Jaz sem pa že drugič slišala pri cerkvi — in pravijo, da tudi kaplan tako menijo — da bo pravi mir šele 1948 leta. Potem bo petdeset let.«

Mladi Igraš ji je skočil v besedo:

»Stara pesem. Naša mama jo zna že na pamet: Leta 1946 bodo kobilice vse žito pojedle, spomladi 1947 bodo hrošči vse nasade požrli, poleti 1947 bodo Angleži z vojsko vse pokončali, jeseni istega leta bo kuga pokosila vse, kar bo vojska pustila; naslednje leto bo sklenjen pravi mir, če bo svet še na svojih temeljih stal; potem bo petdeset let komunizem; potem pa bo še ena vojna, Kristova vojna...« (Se nadaljuje.)

OBVESTILA

OBJAVA

Generalna direkcija železnice je sporočila, da bo ob »Teden Rdečega križa«, ki bo trajal od 28. septembra do 5. oktobra t. l. plačeval poleg redne vozne cene vsak potnik tudi prispevek 1 din za vsakih začasnih 100 din vozne cene. Sem ne spadajo peronski listi, tedenski in mesečni listi, doplačilni listi, mednarodni vozni dokumenti, brezplačni listi in režijski letni listi. Za vse ostale vozne listine se bo doplačilo izvrševalo v sorazmerju s ceno vozne listine, brez potrdila.

OBVESTILO

V območju MLO glavnega mesta Ljubljane so ob enem z rajon. ljudskimi odbori vzpostavljene oddelke za notranje zadeve. Za prebivalstvo KLO Polje, Jezica in St. Vid so v zadevah notranje uprave najbližji oddelki za notranje zadeve, t. j. za KLO Polje, oisek za notranje zadeve pri rajonskem IO Moste, za KLO Jezica in St. Vid, oisek za notranje zadeve pri rajonskem IO Bežigrad — Siska.

Sedeži navedenih oddelkov so:

Odsek za notranje zadeve pri rajonskem IO Center — Subičeva 5-1.

Odsek za notranje zadeve pri rajonskem IO Siska — Bežigrad, Celovška 133.

Odsek za notranje zadeve pri rajonskem IO Rakovnik — Vič, Tržaška 84.

Prebivalci glavnega mesta Ljubljane naj se glede poslov iz pristojnosti notranje uprave obračajo neposredno na pristojne oddelke za notranje zadeve pri rajonskih IO.

— Iz pisarne oddelka za notranje zadeve gl. mesta Ljubljane.

UKINITEV AVTOBUSNE PROGE

Ljubljana — Trojane — Vransko — Sv. Peter v Sav. dolini in Ljubljana — Moravce

Zaradi zapore zvezne ceste pri Prevojah smo prisiljeni za nedoločen čas ukiniti avtobusni progi Ljubljana — Moravce in Ljubljana — Trojane — Vransko Sv. Peter v Sav. dolini. Zvezo med Vranskim in Sv. Petrom bo vzdrževal avtobus progi Ljubljana — Kamnik — Vransko.

POPOZORILO

Uprava Narodne milice — prometni oisek, ponovno opozarja vse tiste lastnike motornih vozil, ki so jih že imeli na tehničnem pregledu in še niso dvignili spoznavnih številk, da jih takoj dvignejo. Proti vsem onim, ki bodo vozili še s starimi spoznavnimi številkami, se bo kazensko postopalo.

— Iz pisarne Uprave Narodne milice za gl. mesto Ljubljane.

DAPPS

PRESKRBA

DELITEV SVEŽEGA MESA

Po nalogu oddelka za trgovino in preskrbo MLO Ljubljane, obveščamo vse upravičence živilskih nakaznic za meso, da prejmejo v nedeljo, 28. 9. od 7—12 ure sveže meso in to:

TD I in III, odrezek 104 TD september 400 gramov.

SD I in III, odrezek 204 SD september 300 gramov.

LD I in III, odrezek 304 LD september 300 gramov.

Nav I in III, odrezek 404 Nav september 200 gramov.

Om I in III, odrezek 504 Om september 200 gramov.

Doj I in III, odrezek 604 Doj september 200 gramov.

Cena svežemu mesu je 35,50 din za kg.

Mesari in poslovalnice dvignejo meso na mestni klavnici v nedeljo ob 4. uri zjutraj. Obračune s odrezki oddajte v četrtek 2. 10. na mestni klavnici.

DELITEV MASLA BOLNIKOM

Oddelk za trgovino in preskrbo v Ljubljani obvešča potrošnike, da si lahko nabavijo presno in kuhano maslo na bolniška nakazila v spodaj navedenih mlekararnah:

Prodajalna »Mlekoprometa« št. 1, Erjavčeva c. 2, št. 2, Tržaška c. 81, št. 3, Celovška c. 72, št. 6, Gajeva, pasaza, št. 7, Miklošičeva c. 7, št. 10, Karlovska c. 8, št. 12, Tyrševa c. 69a, št. 22, Zaloška c. 45, št. 32, Pred škofijo 17, št. 36, Opekarska 39, št. 37, St. Vid.

Zbiralnica in prodajalna CLO — Polje.

Trgovsko podjetje »Mleko« bo navedenim mlekararnam maslo dostavilo feo skladišče — prodajalno.

KATEGORIZACIJA POTROŠNIKOV

Na ministrstvo za trgovino in preskrbo LRS neprestano prihajajo prošnje za pre-kategorizacijo iz onoga potrošniškega razreda v drugega z raznimi, večinoma nesprejemljivimi utemeljitvami. Opozarjamo, da je kategorizacija v LR Sloveniji urejena na podlagi zvezne odredbe (Ur. l. FLRJ št. 76 od 20. 9. 1946), ki je v veljavi brez kakršne koli spremembe.

Smatramo, da s tem odgovorjamo na vse tozadovne prošnje, a odsej alonih prošenj ne bomo pretresali in nanje odgovarjali razen, kjer bi bila res dvomljiva uvrstitve glede na posebnost dela ali stroke. — (Iz pisarne MTP.)

OLJAR

vešč mehaničnih stiskalnic, dobi takoj stalno službo.

Javiti se v Tovarni jedilnega olja, Vir, Domžale, železniška postaja in pošta Domžale.

Uprava »Ljudske pravice« Kopitarjeva ulica št. 2

posluje od 7. ure zjutraj do 16. ure popoldne ob sobotah pa samo do 13. ure popoldne

V ZALOZBI »LJUDSKE PRAVICE« JE IZSEL

roman

»V STALINGRAJSKIH OKOPIH«

VIKTORJA NEKRASOVA

ki je letos dobil II. Stalinovo nagrado.

Roman popisuje življenje rdečearmejcev v veliki zgodovinski bitki pri Stalingradu.

Obsega 263 strani in stane 37 dinarjev.

DOBI SE V VSEH NJENIH PODRUZNICAH IN KNJIGARNAH

PETLETNI PLAN LRS

za razvoj gospodarstva Ljudske republike Slovenije v dobi 1947—1951

Vsebuje tudi govore:

Mihe Marinka, Borisa Kidriča, Sergeja Krajgerja, Franca Leskoška, ložeta Levstika, Lidije Šentjerc in Marijana Breclja

CENA DIN 11.—

Dobi se v upravi »Ljudske pravice«, v njenih podružnicah po deželi in v vseh knjigarnah

Opozorilo vsem delodajalcem in delojemalcem

I.

Navodilo za prijavo zavarovančevega izstopa iz dela po delodajalcu, ki prispevke za socialno zavarovanje obračunava s plačilnimi seznami.

Minister dela FLRJ je pod št. 10.859 z dne 19. julija 1947 izdal sledeče navodilo o predlaganju prijave za izvajanje socialnega zavarovanja:

1. Vsi delodajalci (tudi oni, ki prispevke obračunavajo s plačilnimi seznammi), so v bodoče zavezani predlagati posebno prijavo o izstopu zavarovanca iz dela, kakor je predpisano v 1. odst. čl. 47. Uredbe o izvajanju socialnega zavarovanja. Začetni dan obveznega predlaganja teh prijav bo odredila Direkcija Državnega zavoda za socialno zavarovanje.

2. Z dnem začetka obveznega predlaganja prijave v smislu točk 1. se menja toč. 2. »Navodila za izpolnjevanje in pošiljanje plačilnih seznamov (Uradni list FLRJ št. 105 z dne 27. decembra 1946) in se glasi:

»Plačilni seznamec so namenjeni za obračun in izplačilo zaslužka delavcem, nameščenecem in uslužbenecem ter za obračun prispevkov, niso pa namenjeni za prijavo vstopa v službo in izstopa iz službe zaposlenih oseb. Te prijave so delodajalci zavezani vršiti na posebnih predpisanih obrazcih.

Spremembe zaslužka in spremembe kategorije tež njihovega dela delodajalci iz točk 1. niso dolžni posebej prijavljati.

Direkcija DZSZ je v smislu prednjega navodila Min. dela FLRJ odredila, da so tudi delodajalci I. skupine (delodajalci, ki obračunavajo prispevke s plačilnimi seznammi) za vezani predlagati prijave o izstopu iz službe poenotni s 1. septembrom 1947.

Državni zavod za socialno zavarovanje je zložil novo tiskovino obrazec št. 3a »Prijava izstopa iz službe«, s katero so dolžni vsi delodajalci I. skupine vršiti prijavo izstopa iz službe vseh oseb zavarovancev, ki so po 1. septembru 1947 že izstopili ali ki bodo izstopili iz službe. (Obrazci se dobijo pri filijalah, ekspoziturah in poverjenih DZSZ).

Za zavarovančev izstop iz službe se ne smatra vsaka posamezna prekinitev stvarnega dela (brezplačni dopust, bolovanje itd.) temveč prenehanje (razveza) najemnega delovnega razmerja, ko delodajalec ne računa več s tem, da se delavec vrne na delo. Kot eno od okolnosti, ki kažejo, da je delovno razmerje razrešeno, je smatrali vrnitev delovne knjižice, ki jo delodajalec po čl. 2. Uredbe o delovnih knjižicah (Uradni list FLRJ št. 22 z dne 15. III. 1947) hrani dolje, dokler je delavec ali nameščenec v službi, oziroma v najemnem delovnem razmerju.

Z uvedbo teh posebnih prijav, s katerimi se filijali, oziroma ekspoziture Državnega zavoda za socialno zavarovanje prijavljajo prenehanje (razveza) najemnega delovnega razmerja, se ne spreminjajo dosedanj predpisi in navodila o izpolnjevanju in predlaganju plačilnih seznamov. Ti predpisi in navodila veljajo še naprej. Potemtakem je treba v plačilnih seznamih še vedno izkazovati prekinitev stvarnega dela med trajanjem najemnega delovnega razmerja (t. j. prekinitev, ko mora delavec biti delodajalec še nadalje na razpolago, oz. ko delodajalec še reflektira na delavčev delo). To mora delodajalec storiti tudi v primeru, ko se prenehanje stvarnega dela skladno z dnem prenehanja oz. razveze najemnega delovnega razmerja.

Dan zavarovančevega izstopa iz službe, oziroma prenehanje (razveze) najemnega delovnega razmerja, mora biti izkazan tudi v plačilnem seznamu.

Prijava o zavarovančevem izstopu iz službe je treba predložiti v 8 dneh po prenehanju najemnega delovnega razmerja. Če delodajalec te prijave ne predloži v tem roku, se kaznuje po zakonu o socialnem zavarovanju s denarno kaznijo.

Prijava o zavarovančevem vstopu v službo (obrazec št. 3) mora delodajalec predložiti v 8 dneh po dnevu, ko je delavec po sklenitvi najemnega delovnega razmerja prvič nastopil stvarno delo. Ponovna prijava vstopa v službo za isto osebo se mora predložiti samo v primeru, ko je bila za to osebo v zvezi z njenim prenehanjem najemnega delovnega razmerja predložena individualna prijava o izstopu iz službe.

Potemtakem v primeru, ko je delavec prekinil stvarno delo v času trajanja najemnega delovnega razmerja in je ta prekinitev izkazana v plačilnem seznamu, pri ponovnem nastopu stvarnega dela ni treba predložiti ponovne individualne prijave o vstopu v službo, temveč je v določeni rubriki plačilnega seznama navesti le dan ponovnega nastopa stvarnega dela.

Če se zgodi, da je najemno delovno razmerje z neko osebo, za katero se je v plačilnem seznamu že zapisala prekinitev stvarnega dela, naknadno razvezano, je treba priimek in ime te osebe zapisati v tekoči plačilni seznam in po gornjih navodilih označiti dan prenehanja (razveze) njenega najemnega delovnega razmerja.

II.

Navodilo za obračunavanje razlike med hranarino in mezdo odnosno plačo.

Ministrstvo za delo FLRJ je izdalo pod br. 8555 z dne 21. julija 1947 naslednje pojasnilo:

1. Kot razliko med hranarino in mezdo odnosno plačo v smislu predpisa čl. 1. Uredbe o pravici delavcev, nameščenecem in uslužbenecem do mezde in plače v primeru boleznih in nezgod, je obolelemu delavcu, nameščenecem in uslužbenecem izplačati razliko med pripadajočo hranarino in netto zneskom mezde odnosno plače t. j. onim zneskom mezde odnosno plače, ki preostane po odbitku davka na dohodek in zavarovančevega dela in prispevka za socialno zavarovanje.

2. Obračunavanje te razlike se vrši tako, da se od zneska zaslužka, ki bi obolelemu zavarovancu pripadal za dneve bolovanja, če bi delal tudi te dni, odbije davek na dohodek, zavarovančev del prispevka za socialno zavarovanje in znesek pripadajoče hranarine za določeno obračunsko razdobje.

3. Znesek hranarine, ki je obračunana kot odbitek v smislu prednje točke, bo delodajalec knjigovodstveno odobril računsko plač kot da je odtegnjen znesek hranarine vplačan s strani zavarovanca, za katerega je izvršen obračun mezde odnosno plače.

Po gornjem pojasnilu Ministrstva za delo FLRJ je torej tudi za dneve, ko zavarovaneec ni delal zaradi boleznih ali zavarovanca zaradi porodniškega dopusta, a ima zavarovaneec odnosno zavarovanka pravico do plače od delodajalca, vnesti v plačilno listo zaslužek tudi za te dneve in hranarino (bolniško ali porodniško) odbiti od skupnega bruto zaslužka, kakor da je delodajalec zavarovaneec izplačal predjem na plačo v znesku hranarine. Znesek hranarine za te dneve se vrši pod eno od rubrik za odtegnjene in se odšteje od skupnega bruto zaslužka, kakor drugi odtegnjaji.

Primeri:

1. Nameščenec s plačo na mesec 3900 din oboli 8. septembra 1947 in zaradi boleznih izostane iz dela do vključno 20. septembra. Za teh 12 bolezenskih delovnih dni je prejel hranarino v znesku 75% plače t. j. 112,50 din na dan, skupno torej 1350 din. V plačilni listi je vse rubrike izpolniti kot da je nameščenec delal cel mesec. Edino v eno izmed rubrik za odtegnjene je vnesti prejeti znesek na hranarini in ga odtegniti od bruto zaslužka kakor druge odtegnjaje, ostanek pa izplačati nameščenec. Obračun je potemtakem sledeč: Bruto zaslužek din 3.900,—, odtegnjaji: davek 220, zavarovančev del prispevka za soc. zavarovanje 285,—, hranarina za 12 dni 1.350,—, ostanek za izplačilo 2.045,— din.

2. Delavec z mezdo din 150,— na dan oboli 8. septembra in je za delo nesposoben do vključno 20. septembra. Hranarina na dan znaša 75% njegovega povprečnega dnevnega zaslužka v mesecu avgustu, ki je znašal tudi din 150,— na dan, t. j. 112,50. Za 12 bolezenskih koledarskih delovnih dni je prejel na hranarini din 1.350,—. Od delodajalca pa ima pravico do polne plače samo za prvih 6 dni. Ker se je delavec vrnil na delo 22. septembra in je delal vse delovne dni do konca meseca, ima pravico do mezde za 14 stvarnih delovnih dni in za 6 bolezenskih koledarskih delovnih dni, skupno za 20 dni, kar znaša din 3.000,—. Skupni zaslužek znaša za 20 dni torej din 3.000,—, odtegniti pa je: 138,— din, zavarovančev del prispevka za soc. zavarovanje din 219,— in hranarina za 6 dni (6 krat 112,50) din je 675,—, ostanek za izplačilo din 1.968,—.

3. Nameščenka z mesečno plačo din 4600,— je ustopila porodniški dopust 1. septembra 1947. Od socialnega zavarovanja prejema 88% porodniško hranarino. — V septembru je dobila kot porodniško hranarino za 26 dni din 4048,—. Obračun je torej sledeč: skupni zaslužek din 4.600,—, odtegnjaji: davek din 294,—, zavarovančev del prispevka za soc. zavarovanje din 336,—, porodniška hranarina za 26 dni 4048,— din; za izplačilo ne ostane nič, ker so odtegnjaji na davku, prispevku za zavarovanje in porodniški hranarini večji kot skupni zaslužek, ki zavarovanki pripada po predpisih.

Odtegnjene hranarine je v plačilnem seznamu seštet in odobriti računsko plač. Odtegnjene hranarine se ne smejo odbiti od vsote skupnih bruto zaslužkov (sedaj rubrika 16), ker tudi delodajalec plača prispevek za socialno zavarovanje za one dneve, ko delavec ne dela, a ima pravico do plače, in sicer od polne mezde odnosno plače, katero bi zavarovaneec imel, če bi delal, ne pa samo od razlike med hranarino in plačo, kakor je veljalo do sedaj.

Navedeni način obračunavanja razlike med plačo in hranarino velja tudi za delodajalce II. skupine, in sicer od 1. avgusta 1947 dalje.

Delodajalci I. skupine so dolžni plačilne sezname sestavljati po prednjih navodilih poenotni s mesecem septembrom.

Opozorjamo delodajalce, da bodo organi DZSZ nepravilno in površno sestavljene plačilne sezname vračali in v bodoče brez predhodnega opozorila predlagali proti delodajalcem in odgovornim vodjem državnih, združenih in zasebnih podjetij ter državnih uradov in ustanov kazensko postopanje v smislu določb Uredbe o izvajanju socialnega zavarovanja.

Ob tej priliki opozarjamo vse delodajalce in zavarovance, da se dnevni bolovanja in porodniškega dopusta, za katerega ni plačan prispevek, ne štejejo v pokojninsko zavarovanje. Ker se prispevek po gornjem pojasnilu plača samo za toliko dni bolovanja, za kolikor ima zavarovaneec pravico do razlike med plačo in hranarino, je potrebno za ostali čas boleznih odnosno porodniškega dopusta posebej plačati prispevke za pokojninsko zavarovanje, ker se drugače in čas ne šteje v pokojninsko zavarovanje. Prispevek znaša 12 odstotkov povprečnega zaslužka v predhodnem mesecu in ga lahko plača zavarovaneec sam ali delodajalec. Ako te prispevke plača delodajalec, mora filijali poslati poseben seznam, ki mora vsebovati podatke o zavarovancu, znesek njegove plače in znesek prispevka.

DRŽAVNI ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE, FILIJALI V LJUBLJANI IN V MARIBORU

KINO

LJUBLJANA, UNION: Sovjetski film »Družina Openhelm«, dokumentarni film »Na razvalinah raste življenje«. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.
MATICA: Češki film »Nadljudje«. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.
SLOGA: Francoski film »Morska roža«. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.
MARIBOR, ESPLANDA: Sovjetski film »Aburjeva pesem«. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.
CELJE, METROPOL: Francoska komedija »Gospod Hektor«. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.
DOM: Sovjetski film »Peter in Katarina«. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.
KAMNIK: Sovjetski film »Dobroviški«. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.
KRANJ, MESTNI: Francoski film »Svetla bodočnost«. Zmagali so najboljši.
PTUJ: Češki film »Pot v globoino studenčeve duše«. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.

DNEVNE VESTI

Ljudska prosveta rajona II. Bežigrad: Šiška prireja glasbeni teden V tem tednu je podala že tri koncerte in sicer godbeni in zborovski koncert v »Lotosovcu« koncertni solisti v 8 glasovnih za Bežigradom in v Sercejevem domu. Pri koncertu za Bežigradom je nastopil tudi domači mešani pevski zbor. Na sporedu sta dva promena koncerta godb na pihala in populardanski pevski koncert 7 pevskih zborov na trgu, v nedeljo ob priliki otvoritve glasbenega doma. Ta koncert bo v primeru slabega vremena v dvorani Sercejevega doma v Šiški. Podrobno o koncertnem tednu prinesemo kasneje. Uspeh že izvedenih koncertov je bil precej velik. Za nedeljski zaključni koncert pa vlada, kakor silimo, prav posebno zanimanje. Vabljeni vsi.

Okrožno in okrajno sodišče v Ljubljani daje strankam pravno pomoč ob sredah in sobotah od 8—13 ure. Te dni se sprejemajo na zapisnik tožbe, predlogi, pritožbe in se dajejo potrebna pojasnila. Ostale dni se opravljajo posamezna opravila dajanja pravne pomoči samo v primerih, če so opravila vezana na rok ali če gre za nujne stvari.

Radioamaterji: V nedeljo 28. t. m. ob 10. uri bo otvoritev prostorov in delavnice Ljubljanskega radioamaterskega društva na Cankarjevi c. št. 4. — pasaja (prej Skoda), z naslednjim dnevnim redom: 1. Uvodni govor in otvoritev prostorov. 2. Poročilo o delu dosedanjega odbora. 3. Volitev novega odbora. 4. Diskusija in slučajnosti. Vabljeni vsi, za radioamaterje obvezno. — Uprava. Obveščamo vse naše odjemalce, da bodo naša skladišča v Ljubljani, Kamnjeni, Litli in Vrhniki dne 29. in 30. t. m. zaradi inventure zaprta. — »Navode« — Ljubljana: okolice.

Poziv vsem članom FD Enotnosti! Opozmajamo vse člane FD Enotnosti, da poravnajo članarino do vključno 5. oktobra 1947. — Enotnost.

MALI OGLASI

PREKLICIJEM kolesno izkaznico št. 20071 na ime Mojca Stanislav. Kranj, Klanc št. 6, za neveljavno. 445
PREKLICIJEM kolesno izkaznico št. 143271 na ime Gločnik Franc. Pšata 23. p. Kranj za neveljavno. 444
PREKLICIJEM osebno izkaznico na ime Rajhart Milena roj. 1929, stanujoča Kreze — Tržič za neveljavno. 446
MIZARSKA POMOČNIKA in vajenca sprejme takoj mizarstvo »Sloga«, Trata 27, št. Vid nad Ljubljano. št. 4288
IZGUBIL sem knjižico motornega kolesa »James« pod št. 3319 z register št. 2-1996 iz l. 1940. Najditelja prosim, naj jo pošlje na naslov: Janko Brzlec, tajnik sindik. rudarjev, Rudnik — Hrastnik. 4294
RAZVELJAVLJAM osebno legitimacijo na ime Katarina Pavler. Jetrniška 17, Celje. 4292
RAZVELJAVLJAM prometno knjižico ženskega kolesa znamke Helvetio št. F 35058 na ime Godec Vera, Polule 20, Celje. 231
PREKLICIJEM veljavnost prometne knjižice znamke kolesa »Rombler« na ime Gruntar Afra, Maribor. 446
ENODRUŽINSKO vilo v centru, ali porifirj kupim. Možnost takojšnje vselitve. Ponudbe pod št. 7774 na ogl. oddetek »Ljudske pravice«. 4278
DENARNICA je bila pozabljena 12. t. m. z večjo vsoto denarja v lekarni Mestni trg št. 4. Dobi se isto tam. 4283
KUPIMO dve izločeni okni s steklom v približni izmeri 150 krat 200 cm. Ponudbe na ogl. odd. »Ljudske pravice«. 4276
KUPIMO takoj U železo (traverze) 140 do 160 mm. Pletenina, Ljubljana, Zaloška 14. 4274

NAPROZA LJUBLJANA

kupuje v vseh svojih poslovalnicah vsako količino

DROBNEGA JEDILNEGA KOSTANJA

po dnevnih cenah.

TUDI VI LAHKO DOBITE 600.000 DIN!

Kupite srečko!

Cena srečk: 1/4 50 din, 1/2 100 din, 3/4 200 din.

Naročila sprejema: SEKCIJA ZA LOTERIJSKE POSLE RVI SLOVENIJE, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 5.

V založbi »Ljudske pravice«

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2.

je izšlo.

vezano v polplatno I. polletje 1947

»Vprašanja naših dni«

688 strani — za ceno din 150,—, te se lahko dobi v upravi, podružnicah knjigarnah ali po poštne povzetju.

NAPROZA LJUBLJANA

kupuje v vseh svojih poslovalnicah vsako količino

DIVJEGA KOSTANJA

po najvišjih dnevnih cenah.

SREČKE DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

Žrebanje 7. okt. 1947.

Premij: din 200.000

Cena srečk

1/4 = din 50.—

1/2 = din 100.—

3/4 = din 200.—

Srečke lahko kupite pri vseh okrajnih in krajevnih odborih vojnih vojaških invalidov, po pošti pa jih lahko naročite na spodnji naslov:

Tukaj odrežite

SEKCIJA ZA LOTERIJSKE POSLE RVI

Ljubljana, Tavčarjeva 5

Naročam za 1. razred 7. kola

četrtinskih srečk po 50 din

polovičnih srečk po 100 din

celih srečk po 200 din

in Vam bom njihovo vrednost poslal po prejemu srečk z Vašo čekovno položnico takoj, vsekakor pa pred pričetkom žrebanja.

Ime in priimek

Kraj in zadnja pošta

Ulica in hišna številka

Pišite hitro in pošljite v kuverti na zgornji naslov

Glavni urednik: Ivan Bratko — Naslov uredništva: Kopitarjeva 6 — Uprava: Kopitarjeva 2 — Telefon uredništva in uprave 52.61 do 52.65 — telefon naročinskega odd. 30-30. Telefon oglašnega odd. 36.85 Štev. ček rač. 60.1045-22

GLEDALIŠČE

SLOV. NAR. GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

Opera

Sobota 27. 9. ob 20: Miakari: »Mala balerina«, Krstina predstavljajo Izven.
Nedelja 28. 9. ob 20: Miakari: »Mala balerina«, Izven.
Vpisovanje abonementov je še danes od 14—18 ure v pisarni Uprave SNG, Gradisce 4-1. In bodo abonementi redov Sreda, Četrtek ter A do E danes zaključeni. Na razpolago so abonementi le še galerijski sedeži in deloma balkonski za red Sreda in Četrtek. Za kobilice abonementa reda A do E, pa je tudi še nekaj partiernih in ložnih sedežev na razpolago.

RADIO

Ljubljana, Maribor in Slov. Primorje

DNEVNI SPORED ZA SOBOTO 27. SEPT.

6.00 Budnica — 6.15 Iz naših časopisov. Dnevni spored — 6.25 Jutranji koncert — 7.00 Slovenske narodne pesmi — 7.15 Napoved časa, poročila, objave in radijski koledar — 12.20 Napoved časa in poročila — 12.45 Laska glasba, mali oglasi in objave — 13.00 Ruski tečaj Društva za kulturno sodelovanje Slovenije s SZ: Odlomki »Mentor«. »Lahodja pesem in »Na zdravici« (ruski list, 6. zvezek, str. 96) — 13.15 Slovenske domovinske pesmi — 13.30 Tudi Solkan se je vključil v plan — 13.45 Maks Reger: Variacije na Mozartovo temo — 14.15 Napoved časa in poročila — 19.00 Radijski dnevnik — 19.10 Igra saksofonist Aleksej Nikolaj, pri klavirju ga spremlja Borivoj Roković — 19.30 Napoved časa in poročila — 19.45 Laska glasba, mali oglasi in objave — 20.00 Jera Josip: Teden jugoslovanskega Rdečega križa 1947 — 20.10 Sovjetski tanzi — 20.25 Nedeljski fizikalni spored — 20.30 Znanja slovanska orkestralna glasba — 21.00 Mark Twain: Vesele kandidata — 21.30 Pri Slovencih sindikalni kvintet — 21.50 Hrvatska in srbska narodna glasba — 22.00 Prenočnice vzhodno postaje iz Beograda — 22.15 Pisana glasba do polnoči.

Opozorilo

Urade in ustanove opozarjamo, da vsa obvestila in objave za »Ljudsko pravico« sprejemamo najkasneje do 12 ure — Uredništvo

Zahvala

Vsem, ki ste našega

Toneta Zgombo

spremili na poslednji poti — iskrena hvala. Posebno se zahvaljujemo naslednjim tovaršem, ki so se od pokojnika poslovili ob odprtem grobu: Gombaču Branku v imenu KP, Kuneju Francu v imenu fizikalnikov, Tomaziču Vojku v imenu Primorcev, Ošu Ivanu v imenu pevskega društva. Najtoplejša zahvala pevcev IV. centra in godbi, gasilski četi Tovarne emajlirane posode, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Umrli je naš dolgoletni požrtvovalni sodelavec in zvesti tovarš

ing. Ivo Kruk
glavni inženir

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, 28. t. m. ob 16. uri na okoliško pokopališče v Celju.

Ohranili mu bomo zvest spomin!

DIREKCIJA CINKARNE
CELJE IN SINDIKALNA
PODRUŽNICA CINKARNE